

170-9613

ว 634ท

ย.3

พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภาวิชาชีพไทยตามความเห็นของ
ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล

ปริญญานิพนธ์

ของ

อาภา โลจายะ

14 ส.ค. 2537

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

กันยายน 2535

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อ. ๙๙ ๒-๓

187663

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(ผศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลขันธ์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(ผศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลขันธ์)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.ดร.พิชญกรณ์ มุลศิลป์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่...เดือน...พ.ศ. 2535

ประกาศขอบคุณ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ โดยได้รับความกรุณาในการให้คำแนะนำและช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสร วงษ์น้อย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญกรณ์ มุลศิลป์ และอาจารย์อรรณพ อุกัยเสน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการและคณาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย ผู้อำนวยการและผู้บริหารพยาบาล กองโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และทุก ๆ คน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจอย่างดียิ่ง จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

อาภา โลจายะ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	ความหมายของจริยธรรม	9
	ขอบข่ายของจริยธรรม	10
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	12
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก	16
	จริยธรรมกับวิชาชีพการพยาบาล	18
	พฤติกรรมจริยธรรมทางการพยาบาล	20
	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	34
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	35
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	35
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	36

การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	 44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
 5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	 85
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	85
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	85
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	86
อภิปรายผล	87
ข้อเสนอแนะ	91
 บรรณานุกรม	 93
 ภาคผนวก	 102
 ประวัติย่อของผู้วิจัย	 112

1	แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความซื่อสัตย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย	46
2	แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความเมตตากรุณา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย	48
3	แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความมี ระเบียบวินัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล สภากาชาดไทย	49
4	แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความรับผิดชอบ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย	51
5	แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความสุภาพ อ่อนโยน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล สภากาชาดไทย	53
6	แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความเคารพ ในความเป็นมนุษย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล สภากาชาดไทย	55
7	แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความอดทน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย	57
8	แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความร่วมมือ และรู้จักสามัคคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล สภากาชาดไทย	59

9	แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความเสียสละ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภาการศึกษา ...	61
① 10	สรุปค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลโดยส่วนรวม และรายด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล สภาการศึกษา ...	63
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ พฤติกรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษา โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ ...	65
12	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ พฤติกรรมจริยธรรมด้านความเมตตา กรุณาของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษา โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ ...	67
13	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัยของนักศึกษาพยาบาล สภาการศึกษา โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ ...	69
14	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษา โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ ...	71
15	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ พฤติกรรมจริยธรรมด้านความสุภาพอ่อนโยนของนักศึกษาพยาบาล สภาการศึกษา โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ ...	73
16	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ พฤติกรรมจริยธรรมด้านความเคารพในความเป็นมนุษย์ของนักศึกษา พยาบาลสภาการศึกษา โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ ...	75

17	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ พฤติกรรมจริยธรรมด้านความอดทนของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทย โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ	77
18	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ พฤติกรรมจริยธรรมด้านความร่วมมือและรู้จักสามัคคีของนักศึกษาพยาบาล สภากาชาดไทย โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ	79
19	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อพฤติกรรม จริยธรรมด้านความเสียสละของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทย โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ	81
20	สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล ที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทย โดยส่วนรวม และเป็นรายด้าน	83

ภูมิหลัง

วิชาชีพพยาบาลเป็นการปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์ เพื่อช่วยเหลือส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และดูแลสุขภาพอนามัย ซึ่งจำเป็นต้องมีการปฏิบัติเกี่ยวกับในธรรม คุณธรรม ศีลธรรมและจริยธรรม อันประกอบด้วย ความรู้สึกเมตตา สงสาร เอื้ออาทรต่อกัน ซึ่งเกิดจากใจจริง สิ่งเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบท่อการลดความทุกข์เพิ่มความสุขให้กับผู้มารับบริการ การพยาบาลเป็นการบริการแก่สังคม มีขอบเขตการปฏิบัติกว้างขวางครอบคลุมเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ ประกอบด้วยร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ลักษณะของงานต้องประสบกับสภาพความทุกข์ ความเจ็บป่วย ในบางครั้งจะต้องประสบกับเหตุการณ์ที่ผู้ป่วยใกล้จะถึงวาระสุดท้าย เป็นช่วงเวลาที่จำเป็นต้องแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ดังที่ สิวลี ศิริไล (2535 : 28 - 29) กล่าวว่า "เมื่อผู้ป่วยถึงวาระสุดท้ายใกล้ตาย ควรได้รับอะไรจากผู้ให้การดูแล จากญาติมิตร และการจะตายที่ไหนจึงจะเป็นการจากไปอย่างสงบ สมศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ ของความเป็นมนุษย์ จึงจัดเป็นปัญหาจริยธรรมทางการแพทย์ ทางพยาบาล (Moral Dilemma in Medicine Nursing) ปัญหาหนึ่งที่ได้รับความสนใจจากทั้งในทีมงาน ของผู้ให้บริการทางสุขภาพและจากฝ่ายครอบครัวของผู้ป่วย รวมทั้งจากสังคม"

การปฏิบัติการพยาบาล หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันความเจ็บป่วย การฟื้นฟูสุขภาพ การรักษาพยาบาลที่ให้กับผู้ป่วย ตลอดจนคนปกติ เพื่อคงไว้ซึ่งสุขภาพอันดีและป้องกันความเจ็บป่วยหรือความพิการที่จะเกิดขึ้นต่อไปแก่ตนเองและผู้อื่น การกระทำเหล่านี้ต้องการทักษะและการตัดสินใจของผู้ที่มีความรู้และหลักการของศาสตร์และศิลป์ต่าง ๆ เป็นพื้นฐานการปฏิบัติการพยาบาล จำเป็นต้องอาศัยจริยธรรมเป็นตัวควบคุมความประพฤติของผู้ปฏิบัติเพื่อประกันความปลอดภัยต่อชีวิต ให้ง่เกิดผลดีต่อสุขภาพและดำรงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ รวมทั้งเป็นตัวกระตุ้นความรับผิดชอบของบุคลากรต่อสังคม (ลออ หุตางกูร. 2526 : 124) และประการสำคัญ จริยธรรมจะช่วยเพิ่มคุณภาพของ

การปฏิบัติการพยาบาลให้สูงขึ้นด้วย ซึ่งพวงรัตน์ บุณยานุรักษ์ (2528 : 5 - 6) ได้กล่าวโดยยึดหลักของฟลอเรนซ์ไนติงเกล ว่าการปฏิบัติวิชาชีพพยาบาลจริยธรรมอันสูง โดยมุ่งต่อการเสียสละและความอดทน

วิชาชีพพยาบาล จำเป็นต้องมีจริยธรรมประจำตัวสูง ดังนั้น พยาบาลไม่ใช่เพียงมีความรู้ความสามารถเท่านั้น จำเป็นต้องมีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมอยู่ในตัวด้วยการปลูกฝังจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาลเปรียบเสมือนการวางรากฐานให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลที่มีคุณลักษณะทางจริยธรรมที่พึงประสงค์ จะเป็นพยาบาลที่สมบูรณ์แบบ และเป็นที่ยอมรับทั่วไป ซึ่งในวิชาชีพพยาบาล จำเป็นจะต้องมีจริยธรรมที่ตรงตามคุณลักษณะค่านิยมของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล (ลออ หุตางกูร. 2528 : 121) ที่ว่าพยาบาลต้องใช้จริยธรรมกับบุคคลที่ได้รับความทุกข์เสมอ โดยพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเห็นอกเห็นใจ แก้ปัญหาให้ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ด้วยความเสียสละ เมตตา อาชีพพยาบาลนี้ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ และเป็นผู้มีพฤติกรรมจริยธรรมสูง จึงได้มีผู้พยายามจรรโลงจรรยาพยาบาล โดยการบัญญัติจรรยาวิชาชีพ เพื่อให้สมาชิกของวิชาชีพ ได้มีความรับผิดชอบร่วมกัน แต่บัญญัติจรรยาวิชาชีพก็มีไม่กฎหมายบังคับ เป็นเพียงอุดมการณ์เกี่ยวกับมาตรฐานของบริการแห่งวิชาชีพ ซึ่งจะเกิดได้เมื่อพยาบาลทุกคนมีความปรารถนาร่วมกันในอุดมการณ์นั้น แต่อย่างไรก็ตาม ในการประกอบวิชาชีพก็ยังคงมีปัญหาทางพฤติกรรมจริยธรรมเกิดขึ้นด้วยสาเหตุต่าง ๆ

✓ ปัญหาทางพฤติกรรมจริยธรรมที่พบจากนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ ความเฉยเมยไม่เอาใจใส่ผู้มารับบริการ ความกระด้าง แข็งตึง หรือกิริยาവാจาหยาบ ความเกียจคร้าน มักง่าย ความมักได้ ลักษณะปัญหาพฤติกรรมจริยธรรมที่พบนั้น ทำให้เห็นว่าคุณค่าความเป็นมนุษย์และการสร้างสัมพันธภาพที่ไม่ดี การขาดมนุษยสัมพันธ์กับผู้ป่วยและญาติ ละเลยหน้าที่ ขาดความรับผิดชอบและไม่ตระหนักในบทบาทของวิชาชีพเท่าที่ควร มีความบกพร่องในด้านความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และหลักการปฏิบัติวิชาชีพ สิ่งเหล่านี้ เป็นปัญหาพฤติกรรมจริยธรรมในด้านการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ ถึงความบกพร่องทางพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล ผู้วิจัยจึงได้พยายามแสวงหาแนวทาง เพื่อที่จะพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้น และแก้ไขความบกพร่องในตัวนักศึกษาพยาบาล ให้ลดน้อยลงไป

อัมพรพรรณ ตั้งจิตพิทักษ์ (2528 : 7 - 8) ได้พบว่า พยาบาลปัจจุบันนี้ให้บริการไม่เป็น
 กันเอง ท่าทีห่างเหิน อหังการ ไม่ตรีไมตรี สอดคล้องกับ ดวงใจ สิ่งทสเนี และเต็มสิริ บุญสิงห์
 (2529 : 13) ที่กล่าวว่า พยาบาลในปัจจุบัน มีความรู้และปฏิบัติการพยาบาลดี แต่ยังบกพร่อง
 ในเรื่องของน้ำใจ มารยาท และความเห็นอกเห็นใจ พยาบาลต้องมีสุขภาพจิตดี หน้าตายิ้มแย้ม
 แจ่มใส ให้ความเมตตา กรุณา กับบุคคลทุกระดับ ตระหนักในหน้าที่เป็นสำคัญ มีความเสียสละสูง
 อ่อนโยน แต่การหล่อหลอมเพื่อให้ได้บุคคลที่เปี่ยมด้วยพฤติกรรมจริยธรรมที่ดีงามตามที่สังคม
 คาดหวังนั้น ต้องได้รับการสนับสนุนจากสังคม และการเสริมสร้างจริยธรรมภายในวิชาชีพพร้อมกัน
 คนที่จะเสริมสร้างพฤติกรรมจริยธรรมวิชาชีพนั้นคือ ผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาล สังคม
 จะยอมรับวิชาชีพพยาบาลมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับ พฤติกรรม จริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ
 พยาบาลของแต่ละคน (ลออ หุตางกูร. 2526 : 123) พยาบาลนั้นเป็นผู้นำค้ำค้ำทุกระดับสุข
 บรรเทาความเจ็บป่วย ช่วยปลอบโยนและให้กำลังใจต่อเพื่อนมนุษย์ที่ได้รับความทุกข์ ดังนั้น
 ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลขาดพฤติกรรมจริยธรรม ก็ไม่สามารถช่วยเหลือหรือบรรเทาความทุกข์
 แก่เพื่อนมนุษย์ได้ ยังจะก่อให้เกิดความทุกข์และความสับสนวุ่นวายเพิ่มมากขึ้น จริยธรรมวิชาชีพ
 พยาบาลจึงเปรียบเสมือนตัวกระตุ้นให้เกิดมโนธรรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพ
 โดยเฉพาะในการพยาบาลยุคปัจจุบันนี้มุ่งเน้นการให้การพยาบาลแบบองค์รวม (Holistic
 Nursing) กล่าวคือ การให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม
 ซึ่งต้องการพยาบาลที่มีความรู้และความสามารถปฏิบัติการพยาบาล และเข้าใจพื้นฐานของมนุษย์
 ว่ามีความต้องการอะไร เมื่อใด พยาบาลควรช่วยกันส่งเสริมพัฒนาการทางด้านพฤติกรรม
 จริยธรรมที่ทำให้ผู้ได้พบเห็นเกิดความอบอุ่นใจ สบายใจ และมีความมั่นใจว่าสังคมของเรามี
 พยาบาลที่อุดมไปด้วยผู้ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมตามพื้นฐานวิชาชีพสูง ซึ่งความสำเร็จในการ
 เสริมสร้างพฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นได้ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล
 (พวงรัตน์ บุญญารักษ์. 2528 : 387) ที่จะเป็นผู้เสริมสร้างความรู้ ทักษะที่ดี และค่านิยม
 ทางจริยธรรม ให้เกิดแก่นักศึกษาพยาบาล เพื่อใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงานการพยาบาลต่อไป

ประเทศไทยกำลังพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยี และความก้าวหน้าทาง
 วิทยาศาสตร์สมัยใหม่ คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการเจริญก้าวหน้าทางวิชาการมากขึ้น

สภาพสังคม ได้เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดปัญหาทางการพยาบาลมาก โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับคนในสังคมที่ขาดพฤติกรรมจริยธรรม ดังนั้น ปัญหาทางพฤติกรรมจริยธรรมได้ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงอย่างมากแทบทุกวงการเพราะสังคมมุ่งให้ความสำคัญต่อความเจริญทางด้านวัตถุ ทำให้ไม่เห็นความสำคัญในการพัฒนาจิตใจในสภาวะเช่นนี้ ควรที่จะได้รับการแก้ไขด้วยการส่งเสริมพัฒนาจิตใจของบุคคล เพื่อให้สังคมอยู่ด้วยกันอย่างสันติสุขและมีคุณภาพ การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม จะประสบความสำเร็จเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของคนในวิชาชีพนั้นเป็นสิ่งสำคัญ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตแรงงานสู่สังคม จึงต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ ปลูกฝัง พัฒนา และส่งเสริมจริยธรรมแก่นักเรียน นิสิตนักศึกษาควบคู่ไปกับการสอนเนื้อหาทางวิชาการด้วย นั่นคือ ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลควรจะต้องปลูกฝังจริยธรรมให้กับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อจะได้ออกไปเป็นพยาบาลที่ดี มีคุณค่าต่อสังคม

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์พยาบาลผู้หนึ่งจึงสนใจและเกิดแรงบันดาลใจ ในการศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลที่พึงประสงค์และนักศึกษาพยาบาลที่ดีควรมีพฤติกรรมจริยธรรมมากน้อยเพียงใดจึงจะเป็นพยาบาลที่ดี เปี่ยมไปด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพพยาบาล อีกทั้งเป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และจัดกิจกรรมทางด้านจริยธรรมให้กับนักศึกษาพยาบาลตรงตามเป้าหมาย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สังคม และประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- 1.1. → เพื่อศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล
- 1.2. → เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล ที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล สภากาชาดไทย

209 ✓ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

➤ การศึกษาครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย เพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และจัดองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งทำให้สามารถฝึกอบรมนักศึกษาพยาบาลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม ให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรม จริยธรรมสูง เหมาะสมกับวิชาชีพพยาบาล

205 ✓ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ เนื้อหามุ่งศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาพยาบาล

9 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ความซื่อสัตย์
- 1.2 ความเมตตากรุณา
- 1.3 ความมีระเบียบวินัย
- 1.4 ความรับผิดชอบ
- 1.5 ความสุภาพอ่อนโยน
- 1.6 ความเคารพในความเป็นมนุษย์
- 1.7 ความอดทน
- 1.8 ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี
- 1.9 ความเสียสละ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาลสังกัดสภากาชาดไทย จำนวนเป็นกลุ่มผู้บริหารพยาบาล และกลุ่มอาจารย์พยาบาล

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาล สังกัดสภากาชาดไทย ที่ปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2535 จำนวนเป็น

กลุ่มผู้บริหารพยาบาล จำนวน 150 คน และกลุ่มอาจารย์พยาบาล จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้น 250 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนเป็น

3.1.1 ผู้บริหารพยาบาล

3.1.2 อาจารย์พยาบาล

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาล สภากาชาดไทย ในด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือ และรู้จักสามัคคี ความเสียสละ

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล หมายถึง การกระทำที่ดี ที่ถูกต้อง มีความประพฤติทั้งดงาม มีศักดิ์ศรี มีเกียรติสมควรแก่การยกย่องเป็นนักศึกษาพยาบาล ซึ่งเป็น การกระทำตามคุณลักษณะ 9 ด้าน คือ

1.1 ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติหน้าที่การทำงานอย่างตรงไปตรงมา ด้วยความสุจริตใจ ทั้งด้านร่างกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง ผู้ป่วยและญาติ

1.2 ความเมตตากรุณา หมายถึง ความปรารถนาดี มีความรักใคร่สงสารและพร้อมที่จะช่วยให้ผู้ป่วยและญาติมีสุข กับช่วยให้ผู้ป่วยและญาติพ้นทุกข์ด้วยความเต็มใจ

1.3 ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติให้ปฏิบัติตาม กฎระเบียบ ข้อบังคับ ของวิชาชีพการพยาบาล และศีลธรรมของสังคม โดยการควบคุมที่เกิดขึ้นทั้ง ภายนอกและภายในวิชาชีพพยาบาล

1.4 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การพยาบาล หรือภาระที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และยอมรับใน การกระทำนั้น พร้อมที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่การพยาบาลให้ดียิ่งขึ้น

1.5 ความสุภาพอ่อนโยน หมายถึง การปฏิบัติกรพยาบาลอย่างนุ่มนวล มีกิริยา วาจาไพเราะ รู้จักกาลเทศะ มีสัมมาคารวะแก่ผู้ป่วยและคนทั่วไป

1.6 ความเคารพในความเป็นมนุษย์ หมายถึง การแสดงอาการนับถือไม่ล่วงละเมิดในสิทธิของผู้ป่วยและญาติ โดยไม่เลือกชนชั้น วรณะ และมองเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ของผู้ป่วย

1.7 ความอดทน หมายถึง การอดกลั้นสามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมขณะเผชิญกับสถานการณ์ที่กดดันได้อย่างสงบ เยือกเย็น เข้มแข็ง โดยไม่หวั่นไหว ด้วยความสุ่มรอบคอบ

1.8 ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี หมายถึง การปฏิบัติกรพยาบาลร่วมกับผู้อื่น ด้วยความพร้อมเพรียง เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทากิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

1.9 ความเสียสละ หมายถึง การแบ่งปันและช่วยเหลือเกื้อกูลให้แก่ผู้ป่วย เพื่อนร่วมทีมและญาติ ที่ควรให้ด้วยกำลังใจ กำลังใจ กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา ตามความเหมาะสม

8.2 5. นักศึกษาพยาบาล หมายถึง ผู้ที่เข้าศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ในชั้นปีที่ 2, 3, 4 โดยได้ขึ้นปฏิบัติงานในตึกกรักษาพยาบาลแล้ว

8.3 6. ผู้บริหารพยาบาล หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารงานประจำตึกกรักษาพยาบาลหรือหน่วยกรรักษาพยาบาลทุกแผนกในสภากาชาดไทย โดยดำรงตำแหน่งหัวหน้าตึก หัวหน้าหน่วย ผู้ช่วยหัวหน้าตึก ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วย

8.4 7. อาจารย์พยาบาล หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาพฤติกรรมจริยธรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาล ตามคุณลักษณะ 9 ประการ เพื่อให้การวิจัยในเรื่องนี้มีข้อมูลพื้นฐานและหลักวิชาเพื่อสนับสนุนการวิจัย และอภิปรายผลที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

1. ความหมายของจริยธรรม
2. ขอบข่ายของจริยธรรม
3. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
4. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก
5. จริยธรรมกับวิชาชีพการพยาบาล
6. พฤติกรรมจริยธรรมทางการพยาบาล
 - 6.1 ความซื่อสัตย์
 - 6.2 ความเมตตากรุณา
 - 6.3 ความมีระเบียบวินัย
 - 6.4 ความรับผิดชอบ
 - 6.5 ความสุภาพอ่อนโยน
 - 6.6 ความเคารพในความเป็นมนุษย์
 - 6.7 ความอดทน
 - 6.8 ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี
 - 6.9 ความเสียสละ
7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. สมมติฐาน

ความหมายของจริยธรรม

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายคนให้ความหมายของจริยธรรม (Morality) ไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1975 : 673) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า คือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของความประพฤติปฏิบัติในสังคม ซึ่งบุคคลจะพัฒนาขึ้น จนกระทั่งมีจริยธรรมของตนเอง โดยอาศัยเกณฑ์จากสังคมเป็นเครื่องตัดสินว่าการกระทำนั้นถูกหรือผิด และรวมถึงสิ่งที่ทุกคนเลือกกระทำในการตัดสินความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ลักษณะทางสังคมของมนุษย์หลายลักษณะที่เกี่ยวกับจริยธรรม จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งคือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้สมาชิกในสังคมมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าเป็นการกระทำที่เหมาะสม ส่วนอีกประการหนึ่งคือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสังคมนั้น เพราะเป็นการกระทำที่สังคมลงโทษ พยายามกำจัดไม่ให้เกิดขึ้น

ธิติมา จาปีรัตน์ (2533 : 13) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นแนวทางหรือกฎเกณฑ์ ความประพฤติของมนุษย์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบของสังคม วิถีดำเนินชีวิตเพื่อความสงบสุขและเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติพิเศษของมนุษย์คือ ผู้มีปัญญา มีเหตุผล ซึ่งทำให้มนุษย์สามารถพิจารณาไตร่ตรองว่า สิ่งใดควรกระทำ สิ่งใดไม่ควรกระทำเพราะเหตุใด รวมตลอดไปถึงวิธีการที่จะพัฒนาจริยธรรมด้วย

กนกวรรณ สุวรรณปฏิกรณ์ (2534 : 13) ให้ความหมายจริยธรรมว่าเป็นเรื่องของ ความประพฤติของบุคคลที่เกิดขึ้นขณะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นความรู้สึกผิด ชอบ ชั่ว ดี รู้ว่า สิ่งใดควรหรือไม่ควรทำในกรณีใด สถานการณ์ใด ในโอกาสหรือเวลาใด เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

จากที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า จริยธรรมเป็นแนวทางในการประพฤติ ปฏิบัติในสิ่งที่ดี ทั้งาม ทั้งกาย วาจา และใจ รวมทั้งความรู้สึกผิด ชอบ ชั่ว ดี ของบุคคลให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคม เพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตที่มีคุณค่าอันพึงประสงค์ของตนเองและสังคม

ขอบข่ายของจริยธรรม

ขอบข่ายของจริยธรรมตามแนวปรัชญาและวัฒนธรรมไทย (สงบ ลักษณะ .

2524 : 35) ได้สรุปว่า

การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อผลประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่เพื่อความถูกต้องดีงาม อันเป็นอุดมคติหรืออุดมการณ์ในจิตใจ ที่เรียกว่าทำความดีเพราะอยากทำหรือทำความดีเพื่อความดี

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2 - 4) ได้แบ่งลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมไว้ 4 ประการ คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมนี้เกี่ยวกับการกระทำชนิดใดดีควรกระทำ ชนิดใดเลวควรงดเว้น ลักษณะและพฤติกรรมใดเหมาะสม ความรู้เชิงจริยธรรมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญา ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ทางสังคมและศาสนา ส่วนใหญ่เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด และโดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 ถึง 10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมนี้เป็นพิเศษ

2. ทักษะเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ เกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด ทักษะเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสิ่งนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติ อาจมีทัศนคติแตกต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทักษะเชิงจริยธรรมมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรม เพราะรวมเอาความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน ดังนั้น ทักษะเชิงจริยธรรมจึงมีคุณสมบัติที่จะใช้ทำนายได้แม่นยำกว่าความรู้เชิงจริยธรรม

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำ หรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลดังกล่าวช่วยให้ทราบเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล ซึ่งการกระทำบางอย่างอาจขัดกับความรู้สึกของบุคคลส่วนใหญ่ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเหตุผลและสถานการณ์เป็นสำคัญ

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมที่สังคมยอมรับ เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม และการช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น

พฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น การโกงสิ่งของ เงินทอง หรือคะแนน การขโมย และการกล่าวเท็จ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะการกระทำในทางดีและทางเลวของบุคคลส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม

นอกจากนี้ ยังได้แบ่งลักษณะของจริยธรรมดังกล่าว เป็น 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านเนื้อหาของจริยธรรม คือสิ่งที่แต่ละสังคมหรือหมู่เหล่าอบรมสั่งสอนลูกหลานของตนว่าทำสิ่งนั้นดี ทำสิ่งนี้ไม่ดี ซึ่งจะปรากฏในรูปของการให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำความดีแล้วผู้ทำจะได้รับการสรรเสริญและส่งเสริมจากสังคม และพฤติกรรมที่ทำแล้วจะถูกสังคมลงโทษ เป็นเนื้อหาความรู้ทางศาสนา ทางกฎหมายและระเบียบประเพณีของหมู่เหล่า อาจอยู่ในรูปคำนิยมของสังคม หรือทัศนคติของบุคคล และในรูปของบุคลิกภาพที่เกี่ยวกับคุณธรรม และประทุษกรรมต่าง ๆ เช่น ความเอื้อเฟื้อ ความก้าวร้าว สันโดษ อธิปไตย ด้านเนื้อหาทางสังคมนี้แต่ละสังคมอาจแตกต่างกันได้มาก สิ่งที่สังคมหนึ่งว่าดีควรทำ อีกสังคมหนึ่งอาจไม่สนับสนุน เพราะเห็นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ

2. ด้านโครงสร้างของจริยธรรม ได้มีการสร้างหลัก หรือจัดตั้งจริยธรรมเป็นประเภทต่าง ๆ หลักหรือประเภทที่ใช้จะแสดงถึงความเจริญทางจริยธรรมเป็นขั้น ๆ ไป ตั้งแต่ขั้นต่ำสุดไปจนถึงขั้นสูงสุด การพิจารณาจริยธรรมทางด้านโครงสร้างนี้คิดเหตุจูงใจในการเลือกกระทำเป็นสำคัญ และเกิดจากการพิจารณาว่า การรู้การคิดของมนุษย์นั้นมีโครงสร้าง เช่นกัน ตัวอย่าง เช่น ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้คิดของเพียเจต์ กล่าวคือ มีผู้คาดว่าจริยธรรมของบุคคลนั้นมีบางส่วนที่ขึ้นอยู่กับความรู้คิดของบุคคล ดังนั้น จริยธรรมทางด้านนี้จึงมีโครงสร้างด้วย เพียเจต์เป็นผู้คิดริเริ่มความคิดนี้ และโคลเบอร์กได้ขยายความคิดนี้ออกไป จาก 3 ถึง 6 ขั้น และครอบคลุมการบรรลุวุฒิภาวะทางจิตใจที่สูงกว่า ลักษณะทางด้านโครงสร้างของจริยธรรมนี้คือการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Lickona. 1976 : 10)

จึงสรุปได้ว่า ขอบข่ายของจริยธรรมประกอบด้วย ความรู้ ทัศนคติ เหตุผล พฤติกรรม เนื้อหา โครงสร้าง ขงท่าน มองศีลธรรม คุณธรรม การสร้างความเจริญแก่ตนเอง การส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์ และส่งเสริมชาติบ้านเมือง ในการวิจัยครั้งนี้จะมุ่ง

ศึกษาด้านพฤติกรรมจริยธรรม ซึ่งก่อให้เกิดความเจริญแต่ตนเอง และวิชาชีพพยาบาล ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์ และชาติบ้านเมืองต่อไป

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

จริยธรรมสามารถที่จะพัฒนาให้สูงขึ้นในตัวบุคคลได้ โดยเริ่มตั้งแต่ในวัยเด็กซึ่งพัฒนาการของจริยธรรมหรือกำเนิดของจริยธรรมนี้ มีนักจิตวิทยากลุ่มต่าง ๆ ได้สรุปเป็นทฤษฎีไว้ 3 ทฤษฎีที่สำคัญคือ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาและทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งมีสาระโดยสรุป ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) นักจิตวิทยาคนสำคัญในกลุ่มนี้คือ ฟรอยด์ (Freud) เชื่อว่า จริยธรรมของคนนั้นอยู่ในส่วนตน หรือซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) ซึ่งได้รับการขัดเกลาจากสังคมและจะคอยควบคุมพฤติกรรมภายนอกของมนุษย์ให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ และค่านิยมของสังคม และจริยธรรมของเด็กพัฒนาจากความละเอียดในพฤติกรรมที่เกิดจากแรงขับ 2 ตัว คือ แรงขับทางกามารมณ์ (Sex Drive) และแรงขับความก้าวร้าว (Aggressive Drive) ซึ่งแรงขับนั้นจะผสมผสานกับการเลียนแบบเอกลักษณ์หรือการถอดแบบ (Identification) โดยเด็กจะรับเอาบุคลิภาพ ค่านิยม และมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ของสังคม จากพ่อแม่และบุคคลใกล้ชิดมาเป็นหลักปฏิบัติของตนโดยอัตโนมัติ เมื่อใดที่ตนประพฤติไม่สอดคล้องกับค่านิยมหรือมาตรฐานที่ตนยึดถือซูเปอร์อีโก้จะกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งในใจจนเกิดความวิตกกังวลจนต้องเก็บกด หรือระงับการกระทำที่ไม่ถูก ไม่ดี ไม่ควร เพื่อจะได้ลดความรู้สึกที่เกิดขึ้นดังกล่าว

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (Cognitive Development Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเบื้องต้น ดังนี้

1. พัฒนาการทางจริยธรรมมีโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา (Cognitive) และมียอดประกอบทางจรรยาวิพากษ์
2. แรงจูงใจเบื้องต้นเกี่ยวกับจริยธรรมคือ แรงจูงใจเกี่ยวกับการยอมรับ (Acceptance) การมีความสามารถ (Competence) การเคารพตนเองหรือเข้าใจตนเอง

อย่างถ่องแท้ (Self-esteem of Self Actualization) มากกว่าที่จะเป็นความต้องการทางกาย หรือการลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความกลัว

3. ลักษณะสำคัญของพัฒนาการทางจริยธรรมคือ พัฒนาการจะเป็นสากลมีขั้นตอนเหมือนกับทุกวัฒนธรรม เพราะในทุกวัฒนธรรมมีการปฏิสัมพันธ์กันในสังคม มีการสวมบทบาท (Role-Taking) และมีความขัดแย้งในสังคม ซึ่งต้องการการบูรณาการทางจริยธรรม (Moral Integration) เช่นเดียวกัน

4. กฎและเกณฑ์ปกติเบื้องต้นของจริยธรรม เกิดจากประสบการณ์ที่ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มากกว่าเกิดจากการสร้างกฎเกณฑ์ภายในตนเอง จึงไม่นิยมขั้นพัฒนาการจากภายใน แต่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนกับคนอื่น

5. สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม พิจารณาจากคุณภาพและขอบเขตทั่ว ๆ ไปของสิ่งแวดล้อมทางพฤติกรรมและทางสังคมตลอดช่วงพัฒนาการของเด็กมากกว่าเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่างจากพ่อแม่ หรือประสบการณ์ที่ได้จากวินัย การลงโทษ หรือรางวัล (Kohlberg. 1976 : 48)

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่อธิบายวิธีการและกระบวนการที่บุคคลได้รับอิทธิพลจากสังคม ทำให้เกิดการยอมรับลักษณะและกฎเกณฑ์ทางสังคมมาเป็นลักษณะของตน โดยนำเอาหลักการเสริมแรง (Principle of Reinforcement) และหลักการเชื่อมโยง (Principle of Association) มาใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 8) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นพัฒนาการของจิตใจและพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นผลจากความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมของสังคม โดยมีแรงขับพื้นฐานมาจากความต้องการทางชีวภาพ การสนองตอบต่อรางวัล และการหลีกเลี่ยงการลงโทษจากสังคม แบนดูรา (Bandura. 1977 : 5) ผู้คนสำคัญในทฤษฎีนี้มองว่า ในปัจจุบันการศึกษาพฤติกรรมนั้น ควรคำนึงถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอกด้วย เพราะพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวมนุษย์นั้นมีปฏิสัมพันธ์กัน และไม่สามารถแยกออกจากกันได้ แบนดูรา นำมาอธิบายแหล่งกำเนิด และพัฒนาการทางจริยธรรม โดยมีความเชื่อว่า สิ่งแวดล้อมมีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์

และประสบการณ์ที่มนุษย์ได้รับจากการแสดงพฤติกรรมนั้น มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมใดในครั้งต่อ ๆ ไปด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมนั้น เกิดจากการเรียนรู้จากผลที่สนองต่อการกระทำของบุคคลนั้นโดยตรง (Learning by Response Consequences) และการเรียนรู้จากตัวแบบ (Learning Through Modeling) คือสังเกตพฤติกรรมและผลที่เกิดขึ้นภายหลังการกระทำของบุคคลอื่น และได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมไว้ดังนี้

1. สิ่งที่มนุษย์เรียนรู้คือ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมนุษย์ มนุษย์เรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ เรียนรู้ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกับผลของพฤติกรรมนั้น ๆ การเรียนรู้เงื่อนไขความสัมพันธ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้มนุษย์เกิดความคาดหวังเกี่ยวกับเหตุการณ์หนึ่ง ๆ ได้ สามารถคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลังการแสดงพฤติกรรมหนึ่งพฤติกรรมใด ความคาดหวังนี้จึงมีผลต่อการตัดสินใจที่จะเลือกแสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เพื่อให้เกิดผลตามที่ตนปรารถนา สิ่งที่เราเรียนรู้จึงสรุปได้ว่าเป็นความรู้ ความเข้าใจว่าอะไรสัมพันธ์กับอะไร และเป็นผลมาจากการสังเกตของผู้เรียนรู้ความรู้ที่มนุษย์ได้เรียนรู้กลายเป็นความเชื่อที่มีผลในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์

2. วิธีเรียนรู้ มนุษย์สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง แต่สิ่งที่เรารู้นั้นมีมากมายเกินกว่ามนุษย์จะประสบได้ด้วยตนเองทั้งหมด มนุษย์จึงต้องเรียนรู้ด้วยวิธีการสังเกต ดังนั้น บุคคลที่ช่างสังเกตและช่างคิดจะมีโอกาสได้เรียนรู้ และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่า การที่มีโอกาสได้ประสบกับตัวแบบที่แตกต่างกัน ก็จะทำให้การเรียนรู้ที่แตกต่างกันก็จะเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันด้วย การเรียนรู้ด้วยวิธีการสังเกตจึงมีความสำคัญมากในการกำหนดวิธีประกอบพฤติกรรม และกำหนดความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ด้วย

3. ความเชื่อ จากความสามารถในการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น ผลของการเรียนรู้จะอยู่ในรูปของความเชื่อว่าจะสัมพันธ์กับอะไร และสัมพันธ์กันอย่างไร ความเชื่อนี้มีผลในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ ความเชื่อนี้อาจจะตรงหรือไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงก็ได้ เช่น การยอมอดทนต่อความทุกข์ยากลำบาก ด้วยความเชื่อว่าจะทำให้มีความสุขในอนาคต เป็นต้น

4. การควบคุมพฤติกรรมด้วยความคิด มนุษย์เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ มนุษย์มีความคิด มีสติปัญญา สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้มาคิดไตร่ตรอง ผลจากการคิดไตร่ตรองนี้ ทำให้มนุษย์สามารถมองเห็นวิธีการที่จะทำให้เกิดผลตามที่ตนปรารถนาได้ และมองเห็นวิธีการที่จะหลีกเลี่ยงผลที่ตนไม่ต้องการได้ นั่นคือ มนุษย์สามารถคิดในเชิงประเมินได้ว่าพฤติกรรมหนึ่ง ๆ จะทำให้เกิดผลอะไร และเป็นผลที่ตรงกับความต้องการมากน้อยเพียงใด การคิดในลักษณะนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะแสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรมหนึ่งพฤติกรรมใด และนำไปสู่การบังคับตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนตั้งใจ

5. จริยธรรม แบบดรูว์ให้ความหมายว่า เป็นกฎสำหรับการประเมินพฤติกรรม และถือว่าการตัดสินใจทางจริยธรรม เป็นกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกต้องของการกระทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลคิดว่าเกี่ยวข้อง กฎเกณฑ์การตัดสินใจเหล่านี้เกิดจากการเรียนรู้ทั้งที่เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรง เรียนรู้ด้วยการสังเกต และการเรียนรู้จากคำบอกเล่าของบุคคลอื่น ๆ ในสังคมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับนี้ ทำให้บุคคลนำมาคิดไตร่ตรอง และเกิดความเข้าใจว่าการตัดสินใจพฤติกรรมหนึ่ง ๆ จะต้องคำนึงถึงเกณฑ์อะไรบ้าง และจะให้น้ำหนักแก่เกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้อย่างไร

6. การบังคับตนเอง การเรียนรู้กฎเกณฑ์ในการประเมินพฤติกรรม ทำให้สามารถประเมินพฤติกรรมของผู้อื่น และแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อพฤติกรรมนั้น ทั้งที่เป็นการยอมรับและปฏิเสธ นอกจากนั้นมนุษย์ใช้กฎเกณฑ์เหล่านี้ในการประเมินพฤติกรรมของตนเองด้วย และแสดงปฏิกิริยาต่อพฤติกรรมนั้นเช่นกัน ดังนั้น ในการบังคับตนเอง บุคคลจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ มาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติ การประเมินการประพฤติปฏิบัติของตน ตามมาตรฐานที่ตนตั้งไว้ และความรู้สึกที่เป็นปฏิกิริยาต่อตนเองตามผลของการประเมิน องค์ประกอบทั้งสามนี้เกิดจากการเรียนรู้ทั้งโดยตรงและโดยการสังเกตจากตัวแบบ

ทฤษฎีนี้ เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง การเรียนรู้โดยบังเอิญ และการเรียนรู้จากการลอกเลียนแบบเป็นสำคัญ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมนี้ ใช้อธิบายการเกิดและการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้มากกว่า ลักษณะทางจริยธรรมอื่น ๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 9) นอกจากนั้นทฤษฎีนี้ยังเป็นแนวคิดที่นำมาใช้ศึกษาในลักษณะรูปธรรมได้ชัดเจนกว่าแนวคิดและหลักการของทฤษฎีอื่น ๆ (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์. 2527 : 11)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1975 : 673) กล่าวว่า จริยธรรมไม่ถือการกระทำตามสิ่งที่สังคมเห็นว่าดีหรือถูกต้อง แต่เป็นสิ่งที่บุคคลควรกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ขัดแย้งแล้วตัดสินใจโดยหลักความยุติธรรม และยังได้ศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget) และพบความจริงว่า การพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์นั้น ไม่ได้พัฒนาถึงจุดสมบูรณ์เพียงอายุ 10 ปี แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะมีการพัฒนาทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอน จากอายุ 11 ปี ถึง 25 ปี และโคลเบอร์กยังเชื่อว่า การวัดขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นจะต้องใช้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียวเท่านั้น นอกจากนี้ยังแบ่งประเภทของเหตุผลเชิงจริยธรรมและกระบวนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไว้ดังต่อไปนี้

ประเภทของเหตุผลเชิงจริยธรรมแบ่งเป็น 3 ระดับ

ระดับ 1 ก่อนกฎเกณฑ์ (Pre Conventional Level) อายุ 2 - 10 ปี บุคคลจะเลือกตัดสินใจกระทำสิ่งใดจะคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ต่อผู้อื่น ระดับนี้มี 2 ขั้น

ขั้นที่ 1 หลีกเลี่ยงการลงโทษ อายุ 2 - 7 ปี บุคคลจะทำพฤติกรรมเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษทางกาย และยอมทำตามคำสั่งเพราะผู้ใหญ่มีอำนาจทางกายเหมือนตน

ขั้นที่ 2 การแสวงหารางวัล อายุ 7 - 10 ปี บุคคลจะทำพฤติกรรมในขั้นนี้เพื่อแสวงหาความพอใจมาให้ตนเท่านั้น แม้จะขัดกับผู้อื่นก็ตาม

ระดับ 2 ตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) อายุ 10 - 16 ปี บุคคลเลือกกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย หรือทำตามกฎหมายหรือศาสนา ระดับนี้แบ่งเป็น 2 ขั้น

ขั้นที่ 3 การทำตามผู้อื่นเห็นชอบ อายุ 10 - 13 ปี ในขั้นนี้บุคคลไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อน

ขั้นที่ 4 การทำตามหน้าที่ของสังคม อายุ 13 - 16 ปี ในขั้นนี้บุคคลรู้บทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะเป็นหนึ่งของสังคม จึงกระทำพฤติกรรมตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดไว้

ระดับ 3 เห็นกฎเกณฑ์ (Post Conventional Level) อายุ 16 ปีขึ้นไป บุคคลเลือกตัดสินใจกระทำสิ่งใด โดยนำข้อขัดแย้งมาคิดไตร่ตรอง แล้วตัดสินใจตามเหตุผลที่สำคัญกว่าระดับนี้ 2 ขั้น

ขั้นที่ 5 การทำตามคำแนะนำสัญญา อายุ 16 ปีขึ้นไป บุคคลจะกระทำสิ่งใดโดยคำนึงถึงคนส่วนมาก และไม่ขัดต่อสิทธิอันชอบธรรมของบุคคลอื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้

ขั้นที่ 6 การยึดอุดมคติสากล อายุวัยผู้ใหญ่ บุคคลยึดถือความถูกต้องเป็นหลัก นอกเหนือจากกฎเกณฑ์ของสังคมและจะกระทำสิ่งใดที่เป็นอุดมคติ และมีหลักการ

กระบวนการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

1. กระบวนการทางจริยธรรมของบุคคล จะเป็นไปตามลำดับขั้นตอน จากขั้นที่ 1 ผ่านไปจนถึงขั้นที่ 6 โดยจะให้เหตุผลในขั้นต่ำกว่าก่อน ต่อเมื่อได้ประสบการณ์สังคมใหม่ ๆ ก็เปลี่ยนแปลงความคิดและให้เหตุผลในขั้นสูงขึ้น ส่วนเหตุผลในขั้นต่ำก็จะถูกละทิ้งไป แต่อาจจะซังกติดอยู่กับขั้นใดขั้นหนึ่ง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญา ซึ่งเป็นตัวหนึ่งที่กำหนด

การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

2. การรับรู้ทางสังคม การมีบทบาทในสังคมมีความสัมพันธ์ กับพัฒนาการทางจริยธรรม

3. พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะสูงขึ้น เมื่อบุคคลมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ และรับรู้ทางสังคมสูงขึ้น

จะเห็นได้ว่า การรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรมหรือการปฏิบัติตามจริยธรรมมีความเกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผล ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะพัฒนาไปตามลำดับขั้น โดยเริ่มจากต่ำสุดถึงสูงสุด และจะก้าวหน้าไปทีละขั้น ไม่มีการย้อนกลับหรือข้ามขั้น
2. พัฒนาการทางจริยธรรมมีความเป็นสากล
3. พัฒนาการทางจริยธรรมเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างพัฒนาการของมนุษย์กับการเรียนรู้ทางสังคม
4. พัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางปัญญา

จริยธรรมกับวิชาชีพการพยาบาล

วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีพื้นฐานจากจริยธรรม ทั้งนี้เพราะการพยาบาลเป็นการให้บริการแก่มนุษย์ผู้เจ็บป่วย มีความทุกข์ทั้งกายและจิตใจรวมทั้งความทุกข์จากปัญหาอื่น ๆ ความรู้สึกเมตตา กรุณา สงสาร อยากช่วยให้พ้นทุกข์ ความเห็นใจในความทุกข์ และความเข้าใจในภาวะความเป็นมนุษย์ของผู้ป่วย จึงเป็นจริยธรรมสำคัญที่ฝังมีอยู่ในจิตใจของผู้เป็นพยาบาล โดยความหมายของการพยาบาล (Nursing) หมายถึง การแก้ปัญหาให้แก่ผู้ป่วยทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสภาพแวดล้อม เพื่อให้ผู้ป่วยและประชาชนในสังคมมีสุขภาพสมบูรณ์ มีคุณภาพชีวิตที่ดีในระยะเริ่มแรกของวิชาชีพการพยาบาล ประมาณปี ค.ศ. 1850 ปรัชญาทางการปฏิบัติของการพยาบาลมุ่งเน้นคุณธรรมตามแนวพรตนิยม (Asceticism) ซึ่งได้แก่ ความอดทน เสียสละ และอุทิศตนทำงานหลัก เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ผู้เจ็บป่วยเป็นสิ่งสำคัญ ผู้เป็นพยาบาลนอกจากจะต้องมีจริยธรรมดังกล่าวอยู่ในจิตใจแล้ว ยังต้องแสดงออกทางการปฏิบัติอย่างสอดคล้องกับจริยธรรม โดยถือว่าเป็นการให้การพยาบาลโดยเคารพต่อศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ตามจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล ที่ประกาศใช้ในวันที่ 26 ตุลาคม 2528 ผู้วิจัยนำมาเป็นกรอบในการประพฤติปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ที่กล่าวไว้ว่า

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ วิชาชีพ ผู้ร่วมวิชาชีพ และผู้ประกอบวิชาชีพอื่น รวมทั้งตนเองว่าพยาบาลประกอบวิชาชีพด้วยความมีสติ ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคตามสิทธิมนุษยชน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา และสถานภาพของบุคคล ละเว้นการปฏิบัติที่มีอคติ และการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน เก็บรักษาเรื่องส่วนตัวของผู้รับบริการไว้เป็นความลับ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้นั้น หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมาย พร้อมทั้งปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่ ในการวินิจฉัยแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัยอย่างเหมาะสมแก่สภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และป้องกันอันตราย อันจะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

ซึ่งจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาลได้กำหนดให้พยาบาลมีข้อควรปฏิบัติไว้หลายประการ กล่าวคือ พึงประกอบกิจแห่งวิชาชีพให้สอดคล้องกับนโยบาย อันยังประโยชน์แก่สาธารณชน รับผิดชอบร่วมกับประชาชนในการริเริ่ม สนับสนุนกิจกรรมที่ก่อให้เกิดสันติสุข ยกย่องคุณภาพชีวิต อนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ ประกอบวิชาชีพโดยมุ่งส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ศาสนา และสถาบันกษัตริย์

พึงตระหนักและถือปฏิบัติในหน้าที่ความรับผิดชอบตามหลักการแห่งวิชาชีพการพยาบาล พัฒนาความรู้และวิธีปฏิบัติให้ได้มาตรฐานแห่งวิชาชีพ ศรัทธาสันับสนุนให้ร่วมมือในกิจกรรม สร้างและธำรงไว้ซึ่งสิทธิอันชอบธรรม ในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล พร้อมทั้งเผยแพร่ ชื่อเสียงและคุณค่าแห่งวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับแก่สังคม

ให้เกียรติ เคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น เห็นคุณค่าและยกย่อง ภูมิความรู้ ความสามารถในการศาสตร์สาขาต่าง ๆ รักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงาน ทั้งภายในและภายนอกวิชาชีพ ยอมรับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ และชักนำให้ประพฤติปฏิบัติ ในทางที่ถูกต้อง อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือแก่ผู้ร่วมงานในการปฏิบัติการกิจ อันชอบธรรม โดยละเว้นการส่งเสริมหรือปกป้องผู้ประพฤติดี เพื่อผลประโยชน์แห่งตนหรือ ผู้กระทำการนั้น ๆ

ประพฤติน ประกอบกิจแห่งวิชาชีพ โดยถูกต้องตามกฎหมาย ยึดมั่นในคุณธรรมและ จริยธรรมแห่งวิชาชีพ ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการประกอบกิจด้วยความ เต็มใจ และเต็มกำลังความสามารถแห่งวิชาชีพและส่วนตัว ใฝ่รู้ พัฒนาแนวคิดให้กว้าง ยอมรับ การเปลี่ยนแปลง และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีสติ รอบรู้ เชื้อมั่นและมีวิจารณญาณอันรอบคอบ (ปฐมนิเทศพยาบาล สภาวิชาชีพไทย, 2534 : 67 - 68) แล้วนำมาหล่อหลอมวางเป็น รากฐานให้นักศึกษาพยาบาลสำเร็จออกมาเป็นพยาบาลที่สมบูรณ์แบบ และประกอบวิชาชีพที่มีลักษณะ จริยธรรมที่พึงประสงค์ เป็นที่ยอมรับของสังคม

ในยุคปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ อันเป็นผล กระทบต่อการบริการทางสุขภาพ แนวคิดทางด้านจริยธรรม รวมถึงการตัดสินใจเลือกแสดง พฤติกรรมจริยธรรมด้วย ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้ อรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ (2532 : 10) สรุปไว้ดังนี้

1. รูปแบบของโรคจะเปลี่ยนแปลงไป ที่สำคัญคือ โรคของคนไทยบางกลุ่มที่อยู่ดีขึ้นดีขึ้นเกินไป ปัญหาทางด้านมลพิษ และโรคที่เกิดจากปัจจัยทางสังคม เช่น เอชไอวี โรคจากอุบัติเหตุต่าง ๆ
 2. สิ่งที่มีผลกระทบต่อบริการสุขภาพ คือ การมีข้อมูลข่าวสารทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ใหม่ ๆ ออกมาอย่างมากมายและต่อเนื่อง
 3. การมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ก้าวหน้า มีบทบาทอย่างมากต่อการปฏิบัติทางด้านบริการสุขภาพ
 4. ปัญหาที่จะเกิดขึ้นเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอื่น ๆ ความเจริญก้าวหน้าของระบบสื่อสารและการคมนาคม
 5. การศึกษาของประชาชนจะดีขึ้น ทำให้มีการเรียกร้องบริการทางสุขภาพที่มีคุณภาพมากขึ้น มีวิธีที่จะตรวจสอบคุณภาพของการรักษา มีสิทธิ์ที่จะรู้ว่าแพทย์ พยาบาล จะให้การรักษาพยาบาลอย่างไร เพราะอะไร
 6. การประกันสังคมและประกันสุขภาพ จะทำให้รูปแบบของการบริการทางสุขภาพนั้นเปลี่ยนแปลง
 7. การบริการทางสุขภาพจะเป็นแบบธุรกิจมากขึ้น การฟ้องร้องมีมากขึ้น
- ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ จะเห็นว่าเป็นปัญหาทางการพยาบาล ดังนั้น การกระทำให้บรรลุในสิ่งที่พึงประสงค์ จึงต้องอาศัยพฤติกรรมจริยธรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติ จะเห็นได้ว่า จรรยาบรรณของวิชาชีพ เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล และใช้เป็นกรอบในการตัดสินใจปฏิบัติพยาบาล ให้การปฏิบัติพยาบาล โดยผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล นำสิ่งเหล่านี้มาช่วยในการตัดสินใจเลือกพฤติกรรมที่ปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม (Thompson, Thompson, 1981 : 12)

จ) พฤติกรรมจริยธรรมทางการพยาบาล

การเป็นพยาบาลจำเป็นต้องมีจริยธรรมที่ค่อนข้างสูงกว่าคนในวิชาชีพอื่น จุดเน้นของวิชาชีพการพยาบาล เน้นการกระทำที่มีผลต่อผู้อื่นและสังคมมากกว่าตนเอง ทั้งนี้ โดยธรรมชาติ

ของวิชาชีพการพยาบาลต้องทำงานกับมนุษย์ กับคนที่เกี่ยวกับความเป็นความตาย จริยธรรมจึงเป็น
สิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็น
ความสัมพันธ์ทั้ง 2 ฝ่าย ที่ต่างฝ่ายต่างมีอิทธิพลต่อกัน

พฤติกรรมที่บ่งชี้ในคามมีจริยธรรมของบุคคลนั้น มีความเข้าใจในเหตุผล ความถูกต้อง
 ดีงาม สามารถตัดสินใจแยกความถูกต้องจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยการคิด มีความพึงพอใจศรัทธา
 เลื่อมใส เกิดความนิยม ยินดีที่จะรับและนำจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ และตัดสินใจที่จะ
 กระทำหรือไม่กระทำ (สมคิด อิศระวัฒน์. 2535 : 94)

✓ พยาบาลที่ดีต้องปฏิบัติและสนใจต่อหน้าที่การงานของตนอย่างสม่ำเสมอ มีความรับผิดชอบ
 มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามข้อบังคับที่วางไว้ เพราะในระบบงานที่มีคนหมู่มาก บุคคลย่อมต้องศึกษา
 ถึงระเบียบวินัยและปฏิบัติตาม ทั้งนี้เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะดวกต่อการปฏิบัติงาน
 เป็นผลดีต่อพยาบาลและผลประโยชน์ต่อผู้รับบริการ ด้วยเหตุว่าพยาบาลเป็นผู้ที่มีความสำคัญมาก
 และเป็นหัวใจที่จะนำไปสู่คุณภาพของการพยาบาล พยาบาลต้องยอมรับและเห็นคุณค่าของการ
 พยาบาล ปฏิบัติงานอย่างมีความรับผิดชอบ รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง พยาบาลจำเป็นต้อง
 ต้องปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในวิชาชีพและต่างวิชาชีพ และมุ่งให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่าง
 เรียบร้อย รวดเร็ว ได้ผลตามต้องการ นอกเหนือจากการที่ต้องปฏิบัติต่อผู้ป่วยเสมือนญาติ
 ให้เกียรติและนับถือผู้ป่วยจนนับถือตน คำนึงถึงศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคน และสิทธิมนุษยชนของ
 ผู้ป่วย มีความรักในเพื่อนมนุษย์ มีความเมตตากรุณา มีกิริยาจาสุภาพอ่อนโยน ความเป็น
 ระเบียบวินัย รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความเสียสละ รวมทั้งต้องเป็นผู้สามารถที่จะระงับอารมณ์
 มีความอดทนอดกลั้นต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เหมาะสม พยาบาลพึงให้บริการสุภาพอ่อนน้อมแก่
 บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น พยาบาลกับ
 ประชาชน พยาบาลกับการประกอบอาชีพ พยาบาลกับสังคม พยาบาลกับผู้ร่วมงาน และพยาบาล
 กับวิชาชีพพยาบาล

/ ส่วนจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลนั้น อาจพิจารณาได้ 2 ประการคือ ประการแรก
 ในฐานะพยาบาลวิชาชีพที่พึงปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลความประพฤติที่วิชาชีพได้กำหนดไว้ นั่นคือ
 จรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล และประการที่สอง ในฐานะสมาชิกของสังคมไทยซึ่งจะต้อง

ประพัตติคนตามประเพณี วัฒนธรรม และค่านิยมที่สำคัญของตน เพื่อให้บังเกิดผลดีและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม สำหรับพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลจะเกิดขึ้นได้นั้น แคร็ก (Cragg. 1988 : 268) ได้กล่าวไว้ว่า พยาบาลจะต้องตระหนักถึงหลักจริยธรรม จะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ มองรู้ว่าเป็นปัญหาทางจริยธรรม และใช้หลักจริยธรรม ในการตัดสินใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้น อธิบายได้ว่า หากไม่จึงเป็นปัญหาจริยธรรม ต้องคำนึงถึง องค์ประกอบอะไรบ้าง และควรตัดสินใจอย่างไร จึงจะเหมาะสมต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้ การกระทำ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้น เป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นพฤติกรรมจริยธรรมได้ ซึ่งเสริมกับเคตีเฟียน (Ketefian. 1981 : 171 - 176) พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพส่วนใหญ่ ยังคงถือว่าการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาลนั้น เป็นเรื่องของกระบวนการ ที่เกิดขึ้นเอง เป็นสัญชาตญาณ และเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคล ในสภาวะปัจจุบันที่พยาบาล จะต้องเผชิญกับความขัดแย้งทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลมากขึ้นนั้น พบว่า พยาบาล ที่จบการศึกษาแล้ว จะเผชิญปัญหาจริยธรรม ที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนมากกว่าเมื่อเป็นนักศึกษา พยาบาลและได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนเกี่ยวกับการตัดสินใจน้อยกว่าเมื่อเป็นนักศึกษาพยาบาล จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พยาบาลเกิดภาวะเครียดมากขึ้น และอาจนำไปสู่ความเบื่อหน่ายต่อ วิชาชีพได้ ดังนั้น ในปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความต้องการพยาบาลทำงานในหน่วยงานมัก จะพิจารณาคัดเลือก โดยคำนึงถึงความสามารถของพยาบาลในการคิดอย่างมีเหตุผล และคำนึงถึง แนวการตัดสินใจต่อปัญหาจริยธรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง (Cragg. 1988 : 226) โดยเฉพาะในปัจจุบัน แนวคิดของการพยาบาลแบบองค์รวมได้รับการฟื้นฟูและสนใจมากขึ้น จึงต้องการพยาบาลที่มีคุณลักษณะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติการพยาบาล และมีความเข้าใจในองค์ประกอบพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ มีความรับผิดชอบทางศีลธรรม สามารถ วิเคราะห์และแก้ปัญหาทางจริยธรรม ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยบริการได้ การปลูกฝังความสำนึกทาง จริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง สถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิต พยาบาลทุกแห่ง ได้มีการจัดการเรียนการสอนวิชาจริยศาสตร์ในหลักสูตร และส่งเสริมกิจกรรม ต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนาทางด้านจริยธรรมแก่นักศึกษาพยาบาล ซึ่งจะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ การพยาบาลต่อไปในอนาคต ด้วยความเชื่อที่ว่า การพัฒนาจริยธรรมให้กับนักศึกษาพยาบาล

เปรียบเทียบการบูรณาการให้เป็นผู้ประกอบการวิชาชีพพยาบาล ที่มีคุณลักษณะทางจริยธรรมที่พึงประสงค์และเป็นพยาบาลที่สมบูรณ์แบบ เป็นที่ยอมรับของสังคม อาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับในสังคม แต่ปัจจุบันยังไม่ได้มีการกำหนดจริยธรรมของพยาบาลไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่กล่าวได้ว่า จริยธรรมของพยาบาลนั้นแฝงอยู่ในจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล

ดังนั้น การเสริมสร้างจริยธรรมในวิชาชีพพยาบาล เป็นสิ่งที่ควรพิจารณากันอย่างถ่องแท้ว่า ได้ปฏิบัติกันอย่างมีระบบระเบียบ และนำสู่ความสำเร็จ ตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของวิชาชีพพยาบาล จริยธรรมเป็นเรื่องที่พัฒนาขึ้นได้ในตัวบุคคล หากมีวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลจึงควรตระหนักถึงเรื่องนี้ และควรได้ร่วมใจกันวางแผนปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพพยาบาล สร้างเสริมจริยธรรมในตัวผู้ประกอบการวิชาชีพ สู่มวลมนุษย์และเพื่อพัฒนาบริการสุขภาพของประเทศต่อไป

แต่มีผู้ให้ความสนใจจริยธรรมของพยาบาลเกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ได้แบ่งจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลออกเป็น 9 ด้าน โดยยึดถือแนวคิดของ พรทิพย์ บุญพวง (2527 : บทคัดย่อ) จริยธรรมดังกล่าว ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความเมตตากรุณา ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น ความอดทน ความมีระเบียบวินัย และความร่วมมือและสามัคคี

ผู้วิจัยได้ทดลองสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ที่มีต่อความสำคัญของจริยธรรมทั้ง 9 ด้าน ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ทั้งผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล ให้ความสำคัญจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในด้าน ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น ความอดทน ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี และความเสียสละ ซึ่งเรียงตามลำดับความสำคัญมากน้อยลงมา

✓ สำหรับจริยธรรมทั้ง 9 ด้านนั้น เมื่อนำมาปรับให้เข้ากับอาชีพพยาบาล มีความหมายตามลำดับดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ ถือว่าเป็นจริยธรรมที่พยาบาลจะต้องพึงยึดถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบัน ปัญหาการไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่ หรือเรียกว่าปัญหาคอร์รัปชั่นแทรกอยู่ในทุกวงการ

ดังนั้น ความซื่อสัตย์จึงมีความสำคัญต่ออาชีพพยาบาล เช่นเดียวกับอาชีพอื่น ๆ การกระทำที่ยึดหลักแห่งความยุติธรรม ไม่เอาเปรียบผู้อื่น มีความเคารพมั่นใจในตนเอง เป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่น มีสัจจะและความจริงใจ การพูดแต่ความจริง ยอมรับผิดเมื่อทำผิด ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตน รักษาสัญญา รักษาคำพูด ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่เอาเปรียบกลั่นแกล้งหรือคดโกงผู้อื่นหรือส่วนรวม ดังนั้น อนุวัตนั ตังสมบุรณ์ (2526 : 14 - 18) ได้สรุปว่าความซื่อสัตย์แบ่งออกได้ 3 ด้านคือ

1.1 ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง หมายถึง การกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่เราตั้งใจไว้ หรือทำตามคำพูดที่พูดไว้ไม่เหลวไหล

1.2 ความซื่อสัตย์ต่องานที่ทำ หมายถึง การไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนในทางมิชอบ ไม่โกงเวลาทำงาน ไม่โกงทรัพย์สินเงินทองผู้อื่น

1.3 ความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง หมายถึง การไม่โกงและไม่เอาเปรียบเพื่อน ตลอดจนมีความรักความหวังดีต่อเพื่อน นั่นคือ

ความซื่อสัตย์ หมายถึง การที่บุคคลกระทำสิ่งใด ๆ ด้วยความสุจริตใจ รักษาหลักการหรือข้อกำหนดทางศีลธรรม ทั้งด้านกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น

2. ความเมตตา กรุณา จริยธรรมในข้อนี้เป็นจริยธรรมที่ต้องกำหนดไว้อย่างเด่นชัดที่สุดสำหรับวิชาชีพพยาบาล เพราะลักษณะงานพยาบาล เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ต้องประสบกับภาวะการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ดังที่ได้วิเคราะห์มาแล้ว

ความเมตตา กรุณา เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการเสียสละสิ่งของ กำลังกาย ความคิด หรือผลประโยชน์ส่วนตัว ให้กับผู้อื่น นิยมการเอื้อเฟื้อช่วยเหลือผู้อื่น กล่าววาจาเหมาะสม ประพฤติตนเป็นประโยชน์ และแสดงความเป็นมิตรแท้ จะเห็นว่าสอดคล้องกับพุทธพจน์ขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในสมัยพุทธกาลที่ว่า "ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย คนพยาบาล ใช้ที่ประกอบด้วยธรรม

5 อย่าง ควรที่จะพยาบาลคนไข้คือ 1. สามารถที่จะจดจำ 2. รู้ของควร ของแสลง นานของแสลงออกนอกน้าของควรเข้าไปให้ 3. มีเมตตาจิตพยาบาลคนไข้ไม่มุ่งอามิส 4. ไม่รังเกียจที่จะนำไปเทซึ่งอุจจาระ ปัสสาวะ อาเจียน หรือเชษะ 5. เป็นผู้สามารถที่จะขึ้นแจ้ง ชักชวน ปลุกใจ ปลอบใจคนไข้ ด้วยธรรมมิกถาเป็นครั้งคราว คนพยาบาลใช้ที่ประกอบด้วย

ธรรม 5. เหล่านี้แล ควรที่จะพยาบาลคนไข้" (ปัจจุณินาตอังคตตรนิกาย 22/162

พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน. 2525 : 63)

จะเห็นว่า พฤติกรรมที่แสดงถึงความเมตตากรุณา ได้แก่

2.1 ไม่ฆ่า หรือข่มเหง รังแก ตลอดจนทำร้ายด้วยลักษณะต่าง ๆ ต่อมนุษย์ และสัตว์ทั้งปวง

2.2 ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นด้วยความยินดี

2.3 ไม่ข่มขู่ คุกคาม ไล่ต้อน ทุลาด้วยความกลัวเกรง เคียดแค้น

2.4 ไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน

2.5 เสียสละทรัพย์สินส่วนตนให้กับผู้ที่ขาดแคลนและมีความจำเป็นกว่า

2.6 แสดงความสลดใจ และพูดให้กำลังใจเมื่อผู้อื่นประสบความทุกข์

2.7 แนะนำช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความปรารถนาดี

2.8 แสดงอาการต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพ นุ่มนวล พุดจาไพเราะ

2.9 สนับสนุนผู้อื่นในการบริจาคทาน

2.10 เป็นมิตรแท้ของผู้อื่น แม้ว่าเขาจะคิดร้ายต่อตน

2.11 ให้อภัยเมื่อมีผู้ทำให้เดือดร้อน

2.12 มีความรักและเคารพในสิทธิของผู้อื่น

2.13 มีความสามัคคีในหมู่คณะ

2.14 บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม

ดังนั้น ความเมตตากรุณา หมายถึง การที่บุคคลมีความปรารถนาดี มีความรักใคร่ สงสาร คิดจะให้ผู้อื่นเป็นสุข และคิดที่จะช่วยเหลือให้ผู้อื่นได้พ้นทุกข์

3. ความมีระเบียบวินัย จริยธรรมในข้อนี้ จะเป็นจริยธรรมที่มีความสำคัญต่อการทำงานของพยาบาล เพราะเหตุว่า ลักษณะงานพยาบาลเป็นลักษณะงานที่ผู้ปฏิบัติต้องเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย เพราะบุคคลที่มีวินัยนั้น ย่อมจะสามารถเริ่มต้นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุ่มรอบคอบ ยึดมั่นในระเบียบ ขอบบังคับ รู้จักเตือนสติตนเอง รู้จักควบคุมอารมณ์ ให้เยือกเย็นเมื่อประสบกับภาวะที่ไม่ปกติ ความมีระเบียบวินัยจึงเป็นรากฐานของบุคคลที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีระเบียบ

เรียบง่าย ระเบียบวินัย เป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก นักศึกษาพยาบาลหรือพยาบาลที่เป็นพยาบาลแล้ว ก็จะต้องคิดอยู่ในหัวนึกเสมอถึงความเชื่อมั่น ความเข้มแข็ง ความภาคภูมิใจในวิชาชีพพยาบาล และสถาบันของตน ตลอดจนประเทศชาติ ดังนั้น ความมีระเบียบวินัยที่สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2526 : 186) ได้กล่าวไว้ว่า วินัยนั้นเป็นการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตน และความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของสังคม ซึ่งรากฐานในการสร้างระเบียบวินัย อาจเริ่มได้จากวิธีการต่าง ๆ (ชม ภูมิภาค. 2525 : 137) ดังนี้

- 3.1 ให้นักศึกษาเข้าใจในวิธีการของระบอบประชาธิปไตย
- 3.2 ต้องสร้างวินัยให้แก่ตัวนักศึกษาตั้งแต่แรกที่เข้ามาในสถานศึกษา
- 3.3 ให้นักศึกษาเป็นผู้วางระเบียบวินัยของนักศึกษาเอง
- 3.4 ระเบียบวินัยจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามโอกาส
- 3.5 ต้องมีการอบรมเรื่องระเบียบวินัย

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การที่บุคคลสามารถควบคุมตนเอง สามารถปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย มารยาท และศีลธรรม ของสังคม

4. ความรับผิดชอบ มีความสำคัญต่ออาชีพพยาบาล เพราะงานในหน้าที่ของพยาบาล เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของบุคคล การขาดความรับผิดชอบ อาจทำให้ผู้ป่วยสูญเสียชีวิตหรือพิการโดยไม่มีสาเหตุอันควร พยาบาลทุกคนจึงต้องตระหนักในความสำคัญและหน้าที่เพื่อให้เกิดประโยชน์และผลดีมากที่สุด จึงอาจกล่าวได้ว่า พยาบาลแต่ละคนมีความรับผิดชอบ ดังนี้

- 4.1 ความรับผิดชอบที่พึงมีต่อตนเอง
- 4.2 ความรับผิดชอบต่อชีวิตของผู้ป่วย หรือผู้รับบริการการพยาบาลของตน
- 4.3 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของหน่วยงาน องค์กร หรือสถาบันบริการที่ตนเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่
- 4.4 ความรับผิดชอบต่อวิชาชีพพยาบาล

4.5 ความรับผิดชอบต่อสังคมหรือประเทศชาติโดยรวม (ล่อ หุตางกูร.

2528 : 81)

ดังนั้น กล่าวได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่บุคคลทำหน้าที่หรือภาระงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ พร้อมทั้งจะรับผิดชอบในผลงานของตน โดยไม่หลีกเลี่ยง เบี่ยงบ่าย และพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

5. ความสุภาพอ่อนโยน บุคคลที่มีบุคลิกภาพ ใช้วาจาสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน ย่อมเหมาะสำหรับอาชีพพยาบาล เพราะสภาพบรรยากาศการทำงานในสถานพยาบาล โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ทำให้การดูแลและปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยหรือญาติผู้ป่วยนั้น ความสุภาพอ่อนโยนจะช่วยสร้างบรรยากาศความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การที่แสดงกริยาเรียบร้อยออกต่อคนทั่วไปเป็นลักษณะที่พยาบาลแสดงต่อผู้ป่วย และญาติ การแสดงความสุภาพอ่อนโยน ย่อมเป็นที่จับใจคน และเกิดความนิยมชมชอบต่อบุคคลทั่วไป ซึ่งมีความสำคัญแก่ชีวิตคนเราคือ

5.1 คนเรานิสัยกันยาก จึงมักตัดสินใจจากอาการที่ปรากฏให้เห็น

5.2 กริยา วาจา เป็นเครื่องผูกมัดใจ หรือทำความบาดหมางได้ง่ายกว่าสิ่งใด ฉะนั้น ความสำเร็จหรือไม่สำเร็จในชีวิต จึงขึ้นอยู่กับสิ่งนี้มาก

5.3 มารยาทที่แสดง คือ ผลสะท้อนแก่ตนเอง มิใช่แก่ผู้อื่น

5.4 ความสุภาพอ่อนน้อมและมารยาทอันงาม เป็นสิ่งที่ได้มาโดยมิต้องซื้อหา แต่กลับกลายเป็นทุนให้เราซื้อได้ซึ่งสิ่งที่เราปรารถนา (สำเนียง เพชรจอม. 2525 : 15 - 16)

ผู้ที่มีความสุภาพอ่อนน้อมนั้นจะบังเกิดผลดีแก่ทั้งตนเองและผู้อื่น คือ ผู้ที่มีความสุภาพอ่อนน้อมนั้น จะมีลักษณะเป็นคนที่น่าเชื่อถือ ผู้ที่ได้เห็นและได้รับอาการสุภาพอ่อนน้อมก็จะสบายใจ มีความชื่นชมยินดี การแสดงกริยาสุภาพอ่อนน้อมต่อกันจึงนับว่าเป็นเครื่องผูกมัดใจให้แน่นหนา และก่อความนับถือให้แก่กันและกัน อีกทั้งยังเป็นหนทางนำไปสู่ความเจริญหลายประการ เป็นต้นว่า

ทำให้ต่างฝ่ายเกิดความชื่นบาน มีใจผูกพันรักใคร่ประพटในสิ่งที่เป็นประโยชน์ แก่กันและกัน ยากช่วยเหลือกิจการและประสงค์ที่จะทำกิจการงานใด ย่อมจะดำเนินไปได้โดยสะดวก ไม่ติดขัดซึ่งทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะดังนั้น จะศึกษาเล่าเรียนศิลปวิทยาจากผู้ใด

ก็ย่อมได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อื่นด้วยความยินดีและเต็มใจ ทำให้เป็นคนน่ารัก ไม่เป็นที่รังเกียจในสมาคมใด ๆ ก็มีผู้อื่นต้อนรับทุกแห่ง

ความสุภาพอ่อนโยน หมายถึง การที่บุคคลมีกิริยาจาพเราะะ รู้จักกาลเทศะ มีสัมมาคารวะแก่คนทั่วไป

6. ความเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น อาชีพพยาบาล เป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ทั้งที่มีสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ต่างกัน ผู้ป่วยมีทั้งยากดีมีจน คนดี คนร้าย ก็อาจเป็นผู้ป่วยได้ อาชีพพยาบาลจึงต้องคำนึงถึงความเท่าเทียมกันของความเป็นมนุษย์ โดยไม่เลือกผิวพรรณชั้นวรรณะ ดังปณิธานของวิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย ที่จะผลิตพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์ภัย หรือเจ็บป่วย โดยไม่เลือกเชื้อชาติ ชนชั้น ลัทธิ ศาสนา หรือความเห็นทางการเมือง ทั้งในยามสงบ และยามเกิดสงคราม หรือภัยพิบัติสาธารณะ (ระเบียบการข้อปฏิบัติ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. 2534 : 2) มนุษย์ทุกคนเกิดมาด้วยกฎธรรมชาติอันเดียวกัน เพื่อที่จะมีชีวิตเจริญเติบโตต่อไป ซึ่งเป็นกฎธรรมชาติที่ทุกคนต้องพยายามที่จะรักษาภาวะสมดุลย์ของชีวิตไว้ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ บุคคลจะมีความเจ็บปวด ทวาทกลวทุกข์ทรมานเมื่อถูกรบกวนโดยโรคภัยอันตรายนานาประการ จะดิ้นรนต่อสู้เพื่อรักษาชีวิตไว้ เพื่อมีสภาวะสมดุลย์ หรือมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข และเจริญพัฒนาต่อไปตามช่วงชีวิตของคน

มนุษย์ได้พิจารณาเห็นในความเที่ยงแท้และศักดิ์สิทธิ์ของกฎธรรมชาตินี้ และถือว่านี้เป็นสิทธิสำคัญพื้นฐานของชีวิต ซึ่งมนุษย์แต่ละคนจะต้องเคารพ ทุกคนมีสิทธิที่จะพิทักษ์ไว้ซึ่งชีวิตและแสวงหาสภาวะสมดุลย์หรือความสุขในการดำรงชีวิตของตน ทุกคนมีความรับผิดชอบที่จะต้องช่วยกันคุ้มครองสิทธินี้ให้แก่กันและกันโดยการไม่รุกรานเบียดเบียนหรือทำร้ายชีวิตของกันและกัน

ดังนั้น ความเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น หมายถึง การที่บุคคลเข้าใจพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ มองเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ของบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน มีการปฏิบัติโดยคำนึงถึงจิตใจของแต่ละบุคคล

7. ความอดทน เป็นจริยธรรมที่พยาบาลพึงยึดถือเช่นเดียวกัน เพราะความอดทนจะสามารถทำให้บุคคลเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่ปกติได้อย่างต่อเนื่อง โอกาสนี้จะแก้ไขสถานการณ์ที่อาจปรากฏขึ้นได้ในวิชาชีพของพยาบาล จะต้องเผชิญกับเรื่องต่าง ๆ ตั้งแต่อารมณ์ ในเรื่องของ

โรคภัยไข้เจ็บ โรคระบาด โรคติดต่อร้ายแรง ซึ่งถือว่าเป็นภาวะการณ์ที่ต้องใช้ความอดทนเป็นพื้นฐาน การที่สามารถอดทน อดกลั้น ต่อภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้นั้น เป็นการกระทำที่ควรปฏิบัติ การละความโกรธ ความโลภ หลง ไว้ได้อย่างงดงาม ไม่พ่ายแพ้แก่อำนาจฝ่ายต่ำตลอดจนอดทน อดกลั้น ต่อสิ่งยั่วยุ ความลำบากตรากตรำในการทำงาน การถูกดูถูก ดูหมิ่น นินทาว่าร้าย ก็จะทำให้ทำการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความอดทน หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถที่จะต่อสู้กับเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ด้วยความสงบ เข้มแข็ง ไม่หวั่นไหว มีความสุขุมรอบคอบ และมีอารมณ์สงบเยือกเย็น

8. ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี พยาบาลต้องปฏิบัติงาน ร่วมอยู่ในทีมสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่าย การประสานสามัคคี จะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับวิชาชีพพยาบาล (สมจิต หนูเจริญกุล. 2534 : 79) กล่าวว่า ระบบสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เป็นระบบที่สำคัญมาก ในการที่เอื้ออำนวยให้พยาบาล สามารถที่จะปฏิบัติต่อผู้ป่วย และญาติของผู้ป่วย ในบทบาทของ วิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การตอบสนองความต้องการการดูแลตนเองของผู้ป่วย พัฒนา ปรับการใช้ความสามารถของผู้ป่วยในการดูแลตนเอง พัฒนาความสามารถของญาติ ผู้ที่รับผิดชอบ ให้ดูแลผู้ป่วยได้อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ระบบสัมพันธภาพระหว่างบุคคลนี้จะต้องใช้ในทุกขั้นตอน ของกระบวนการพยาบาล

ฉะนั้น ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี หมายถึง การที่บุคคลสามารถปฏิบัติงานร่วมกับ ผู้อื่นได้ ให้ความร่วมมือ และเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ปฏิบัติหน้าที่หรือการงานโดยพร้อมเพรียงกัน ถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

9. ความเสียสละ โดยความหมายนั้น หมายถึง การที่บุคคลรู้จักแบ่งปันให้แก่บุคคลที่ ควรให้ด้วยความเต็มใจ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญาก็ตาม ความเสียสละเป็นจริยธรรมที่มีความสำคัญต่อวิชาชีพตามหลักธรรมทาง พุทธศาสนานั้น การที่บุคคลมีความเสียสละก็ย่อมปราศจากความโลภ ความเสียสละในวิชาชีพ พยาบาลเป็นพื้นฐาน และพร้อมที่จะช่วยเหลือรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยโดยไม่หวังผลตอบแทนด้วยความเต็มใจ

จริยธรรมหลัก 9 ประการนี้ ผู้วิจัยถือว่า เป็นจริยธรรมที่สำคัญที่สุดที่พยาบาลพึงมี ในการพยาบาลประจำวัน อันจะส่งผลให้มีเกิดความสำเร็จ และปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ นำชื่อเสียงสู่วิชาชีพและหน่วยงาน รวมทั้งความเจริญของประเทศไทย อีกทั้งต้องการศึกษาว่า ปัจจุบันนักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมในการพยาบาลมากน้อยอย่างไร จึงได้นำคุณลักษณะ จริยธรรมดังกล่าวมาเป็นการรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากยังไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลกับอาจารย์ พยาบาลที่มีต่อนักศึกษาพยาบาลโดยตรง จึงได้นำผลงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของ พยาบาลในด้านอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงและเกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการอภิปรายผล ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ไรท์ (Wright. 1975 : 24 - 30) กล่าวว่า สังคมมีส่วนในการบ่มเพาะให้ มีลักษณะต่าง ๆ กัน ตามแต่ว่ามนุษย์จะอยู่กลุ่มใดของสังคม นักทฤษฎีส่วนมากยอมรับว่าความซื่อสัตย์ จะถูกปลูกฝังมาตั้งแต่ในวัยเด็กแต่สังคมและสถานการณ์ในช่วงชีวิตของบุคคลก็จะอิทธิพลในการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจริยธรรมของคนเราได้ ซึ่งสถาบันทางสังคมที่มีส่วนหล่อหลอมลักษณะ ความซื่อสัตย์ของบุคคลจะประกอบด้วยครอบครัว อันได้แก่ระดับการศึกษาของบิดามารดา ฐานะ ทางเศรษฐกิจ นอกจากนั้น โรงเรียน สื่อมวลชน และระบบบริหารการปกครองประเทศมีส่วน ในการปลูกฝังความซื่อสัตย์ได้หรือไม่เช่นกัน

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976 : 1204 - 1206) ทำการศึกษาการให้เหตุผล เชิงจริยธรรมของสมาชิกในครอบครัว จากการศึกษา พบว่า ระดับจริยธรรมของบิดามารดากับลูก มีความสัมพันธ์กันเป็นบวก และค่าสหสัมพันธ์ลดลงกับกลุ่มของลูกที่มีอายุมากขึ้น จากผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่า เด็กได้รับการถ่ายทอดลักษณะทางสังคมมาจากบิดามารดา และการถ่ายทอด ลักษณะทางสังคมมีอิทธิพลมากเมื่อเด็กยังเล็กอยู่

ชไนเดอร์ (Schneider. 1979 : 4125) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของพัฒนาการ จริยธรรมของเด็ก ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลเชิงจริยธรรม หน้าที่ และพฤติกรรมของเด็กที่

โรงเรียน กับผลของการเลี้ยงดูของบิดามารดาแบบการให้ความรัก การออกคำสั่งและการลงโทษ ทั้งนี้ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรม กับพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก ไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะการเลี้ยงดูของบิดามารดา แต่ขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาของเด็ก โดยทั้งนี้ ระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิง ไม่มีความแตกต่างกัน สำหรับความสัมพันธ์ของพัฒนาการเชิงจริยธรรม 3 ประการ คือ การมีเหตุผลเชิงจริยธรรม หน้าที่ และพฤติกรรมทางจริยธรรม อยู่ในระดับต่ำ

จากการศึกษาของเคติเฟียน (Ketefian. 1981 : 171) ยังพบว่าเหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความรู้และค่านิยมของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญ

อัครอนงค์ ปราโมช (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลที่มีตำแหน่ง หน้าที่ และวุฒิทางการศึกษาต่างกัน ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพโดยส่วนรวมอยู่ในระดับสูง พยาบาลฝ่ายการศึกษาและพยาบาลฝ่ายบริการการพยาบาล มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พยาบาลที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าพยาบาลที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิจัยของ พรทิพย์ บุญพวง (2527 : บทคัดย่อ) ได้แบ่งจริยธรรมที่ศึกษาออกเป็น 9 ประการ ซึ่งผลการวิจัย พบว่า พยาบาลมีจริยธรรมเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำได้ดังนี้คือ เมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความสุภาพอ่อนโยน ความอดทน ความร่วมมือ และความสามัคคี ความมีระเบียบ ความเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น และความเสียสละ

มยุรี เมธีไตรรัตน์ (2529 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาลระดับต้น กับนักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพ และนักศึกษาพยาบาลระดับต้น มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั่วไป และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทางการพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อาภา ยังประดิษฐ์ (2529 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมแนวใหม่ พฤติกรรมจริยธรรม และศักยภาพพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจริยธรรมกับแนวใหม่พฤติกรรมจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับคนอื่น และระหว่างพฤติกรรมจริยธรรมกับแนวใหม่พฤติกรรมจริยธรรมของคนอื่น ตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

รัชนิวรรณ ชูสถาน (2531 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเปรียบเทียบระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ที่ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างกัน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 218 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับชั้นปี เพศ อายุ ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและใช้เหตุผล ซึ่งผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาแบ่งระดับพื้นฐานจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลออกเป็น 2 ระดับ คือ กลุ่มที่มีระดับพื้นฐานจริยธรรมสูงกว่าเกณฑ์ กับกลุ่มที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีระดับขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ส่วนใหญ่อยู่ในขั้นที่ 5 ซึ่งจัดว่าเป็นพัฒนาการทางจริยธรรมในระดับสูง นักศึกษาพยาบาลทั้ง 2 ชั้น ที่มีระดับพื้นฐานจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญอย่างสถิติ ($p < 0.05$) แสดงว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

เรวดี ชาริรัตน์ (2532 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องผลของการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และคุณลักษณะเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล : วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย อุดรธาธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย จำนวน 99 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล แบบสอบถามทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลต่อคุณลักษณะ

เชิงจริยธรรมของตนเอง และแบบสอบถามทัศนคติของอาจารย์ต่อคุณลักษณะเชิงจริยธรรมของ นักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมส่วนใหญ่อยู่ใน ขั้นที่ 6 ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมภายหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม และไม่มี ความแตกต่างกันเมื่อฝึกอบรมผ่านไป 1 เดือน นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะเชิงจริยธรรม ในเรื่องความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบสูงขึ้น และอาจารย์ก็เห็นว่า นักศึกษามีความสุภาพอ่อนโยนสูงขึ้นด้วย

ธิติมา จาปีรัตน์ (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีพัฒนาการในขั้นที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับตามกฎเกณฑ์ กำลังพัฒนาสู่ระดับเหนือกฎเกณฑ์ และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในการศึกษาครั้งนี้

สุพร พวงวรพันธ์ (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ การเรียนรู้ทางการพยาบาลกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัย พบว่า ประสบการณ์การเรียนรู้ทางการพยาบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมทางการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีประสบการณ์การเรียนรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมในด้านความซื่อสัตย์ การเสียสละ ความมีระเบียบวินัย การเคารพในความเป็นมนุษย์ ความสุภาพอ่อนโยน ความร่วมมือสามัคคีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ ความอดทน และความเมตตากรุณา ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

จากการศึกษาทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรม ของนักศึกษา พยาบาล ทำให้ผู้วิจัยได้แนวความคิดเป็นกรอบในการวิจัยและใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดขอบข่าย และเนื้อหาของแบบสอบถามของการวิจัยในครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี เพื่อที่จะนำไปดำเนินการศึกษา วิจัยตามขั้นตอนต่อไป

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ผู้บริหารพยาบาลกับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรม
ของนักศึกษาพยาบาล ทั้งโดยส่วนรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

v ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาล สังกัดสภาภาษาไทย จาแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารพยาบาล และกลุ่มอาจารย์พยาบาล

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาล จำนวน 150 คน และกลุ่มอาจารย์พยาบาล จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้น 250 คน

v เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยศึกษาจากเอกสารตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารพยาบาล เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ✓

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล
- สำหรับแบบสอบถามในตอนนี้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งจะแบ่งเป็น 3 ระดับ และกำหนดค่าน้ำหนักของคำตอบ จากมากไปน้อยเป็น 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลจากเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัย แล้วรวบรวมข้อมูล สร้างกรอบเป็นแนวในการสัมภาษณ์เบื้องต้น ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล จากโรงพยาบาลต่าง ๆ และสภากาชาดไทย จำนวนทั้งสิ้น 20 คน เพื่อให้ได้พฤติกรรมจริยธรรม ตามความคิดเห็นที่พึงประสงค์ของวิชาชีพให้มากที่สุด จากนั้นสังเคราะห์พฤติกรรมจริยธรรมตามความคิดเห็น ที่ได้จากการศึกษาและสัมภาษณ์จัดรวมเป็นหมวดหมู่และเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. สร้างแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ตัวเลือกโดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมจริยธรรมตามความคิดเห็นที่ได้วิเคราะห์ไว้ในข้อ 1 เพื่อนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน (ดูภาคผนวก หน้า 102) ตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาของแบบสอบถาม อีกครั้งหนึ่ง เพื่อปรับปรุงให้มีความเที่ยงตรงมากขึ้น
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง (Try Out) กับผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล สังกัดสภากาชาดไทย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .9364

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จะมีข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ให้ท่านพิจารณา ในฐานะที่ท่านทำงานใกล้ชิดและเกี่ยวข้อง โดยตรงกับนักศึกษาพยาบาล ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพื่อเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และส่งเสริมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ให้เป็นที่พึงประสงค์ ต่อวิชาชีพพยาบาล และท่านได้พบนักศึกษาปฏิบัติอยู่ในลักษณะใด

2. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน โปรดตอบทุกข้อทุกตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ☐ ที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง เกี่ยวกับตัวท่าน

ลักษณะงานที่ท่านปฏิบัติอยู่

☐ ผู้บริหารพยาบาล

☐ อาจารย์พยาบาล

ตอนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ขอให้ท่านประเมินว่า นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ได้เคยปฏิบัติตามข้อความดังกล่าวมากน้อยเพียงใดแล้วตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด ดังตัวอย่าง

ถ้าพบนักศึกษาพยาบาลนั้นปฏิบัติบ่อย ๆ ให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องปฏิบัติมาก

ถ้าพบนักศึกษาพยาบาลนั้นปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้าง ให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องปฏิบัติปานกลาง

ถ้าพบนักศึกษาพยาบาลนาน ๆ ปฏิบัติครั้ง ให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องปฏิบัติน้อย

ลำดับที่	พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย
0	ดูแลเอาใจใส่ผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ			

ดังตัวอย่างนี้แสดงว่านักศึกษาพยาบาลปฏิบัติบ่อย ๆ ในการ "ดูแลเอาใจใส่ผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ".

ลำดับที่	พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย
	<u>ด้านความซื่อสัตย์</u>			
0	รายงานเมื่อทำการพยาบาลผิดคนหรือให้การพยาบาลผิดพลาด			
00	หยิบฉวยของมีค่าของผู้ป่วยมาเป็นของตนเองให้พยาบาล			
	<u>ด้านความเมตตากรุณา</u>			
0	กระตือรือร้นช่วยเหลือผู้ป่วยให้ได้รับความสุขสบายอย่างใกล้ชิด			
00	ให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยโดยที่มิได้ขอร้อง			
	<u>ด้านความมีระเบียบวินัย</u>			
0	แต่งกายขึ้นฝึกปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบ			
00	เก็บวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ หลังการปฏิบัติการพยาบาลให้เข้าที่อย่างเรียบร้อย			

ลำดับที่	พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย
	<u>ความรับผิดชอบ</u> 0 ปฏิบัติการพยาบาลที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ 00 ขึ้นปฏิบัติการพยาบาลตรงตามเวลาที่กำหนด <u>ความสุภาพอ่อนโยน</u> 0 ปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยด้วยท่าทีสุภาพและนุ่มนวล 00 พูดคุยกับผู้ป่วย และญาติ ด้วยความสุภาพอ่อนโยน <u>ความเคารพในความเป็นมนุษย์</u> 0 บอกผู้ป่วยก่อนทำการพยาบาลทุกครั้ง 00 กันนํ้าก่อนทำการพยาบาลทุกครั้ง <u>ความอดทน</u> 0 ทำการพยาบาลผู้ป่วยด้วยความเต็มใจ 00 แสดงกิริยา โต้ตอบเมื่อผู้ป่วยแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว <u>ความร่วมมือและรักสามัคคี</u> 0 ให้ความร่วมมือในทีมสุขภาพเป็นอย่างดี 00 ช่วยเพื่อนปฏิบัติการพยาบาล นอกเหนือจากที่ได้รับมอบหมาย			

ลำดับที่	พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย
	<u>ความเสียสละ</u> 0 ท้าการพยาบาลผู้ป่วยต่อเนื่อง แม้ว่าจะเกินเวลาปฏิบัติหน้าที่ 00 อุทิศเวลาส่วนตนเพื่อช่วยเหลืองานส่วนรวม			

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือจากกองโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และกองวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ในการอำนวยความสะดวกการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม พร้อมหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัย และหนังสือขอความร่วมมือของผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการกองโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และผู้อำนวยการกองวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ขอความร่วมมือให้ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล ตอบแบบสอบถาม พร้อมส่งคืน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจก และเก็บรวบรวมแบบสอบถามแต่ละแห่งด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืนมา 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดทำข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ ได้ฉบับสมบูรณ์ครบ 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดให้โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

มาก	ให้คะแนน 3 คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน 2 คะแนน
น้อย	ให้คะแนน 1 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับเข้ามาแยกเป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้
 - 1.1 ผู้บริหารพยาบาล จำนวน 150 คน
 - 1.2 อาจารย์พยาบาล จำนวน 100 คน
2. ประเมินระดับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาล ตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.00	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ ตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 64)

$$s = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

s แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา
(α - Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170 - 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

s_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนเป็นรายข้อ

s_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

4. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาล ที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทย โดยใช้ สูตร t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 86) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

$\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

s_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1

s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

5. ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน โดยใช้ F-test (Kohout. 1974 : 348 - 349)

$$F = \frac{s_1^2}{s_2^2}$$

F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

s_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนที่มากกว่า

s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนที่น้อยกว่า

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจได้ตรงกันในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
ΣX	แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
S^2	แทน ค่าความแปรปรวน
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	แทน ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล
สภากาชาดไทย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาลตามคุณลักษณะ
9 ด้าน คือ

- 1.1 ความซื่อสัตย์
- 1.2 ความเมตตากรุณา
- 1.3 ความมีระเบียบวินัย
- 1.4 ความรับผิดชอบ
- 1.5 ความสุภาพอ่อนโยน

- 1.6 ความเคารพในความเป็นมนุษย์
- 1.7 ความอดทน
- 1.8 ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี
- 1.9 ความเสียสละ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาลที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทย ตามคุณลักษณะทั้ง 9 ด้าน

2.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทยโดยส่วนรวม

2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทยในแต่ละด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวใช้โปรแกรมสำเร็จรูป spss/pc+ (Statistical Package for Social Science) และได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย จำแนกโดยส่วนรวม รายด้าน และรายข้อ รายละเอียดดังตาราง 1 - 10

ตาราง 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้านความซื่อสัตย์
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
1. รายงานเมื่อทำการพยาบาลผิดคน หรือ ให้การพยาบาลผิดพลาด	1.83	ปานกลาง	2.38	ปานกลาง
2. ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความถูกต้องและคำนึงถึง ความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสำคัญ	2.41	ปานกลาง	2.61	ปานกลาง
3. บันทึกรายงานการปฏิบัติการพยาบาลอย่าง เที่ยงตรงและถูกต้อง	2.31	ปานกลาง	2.39	ปานกลาง
4. ปฏิบัติการพยาบาลตรงตามกำหนดระยะเวลา	2.50	มาก	2.59	มาก
5. ไม่นำสิ่งของจากตึกรักษายาบาลไปใช้ ส่วนตัว	2.95	มาก	2.91	มาก
โดยส่วนรวม	2.42	ปานกลาง	2.59	มาก

จากตาราง 1 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่า พฤติกรรมจริยธรรมของ
นักศึกษาพยาบาล ด้านความซื่อสัตย์ เรื่องปฏิบัติการพยาบาลตรงตามกำหนดระยะเวลา ไม่น่า
สิ่งของจากตึกรักษายาบาลไปใช้ส่วนตัว อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง
และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรม
จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความซื่อสัตย์ เรื่องปฏิบัติการพยาบาลด้วยความถูกต้อง และคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วย เป็นสำคัญ ปฏิบัติการพยาบาลตรงตามกำหนดระยะเวลา ไม่นำสิ่งของจากตึกรักษาพยาบาลไปใช้ส่วนตัว อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์อยู่ในระดับมาก

ตาราง 2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้านความเมตตากรุณา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความเมตตากรุณา	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
1. กระตือรือร้นในการดูแลผู้ป่วยให้ได้รับ ความสบายอย่างใกล้ชิด	2.24	ปานกลาง	2.34	ปานกลาง
2. ให้ความช่วยเหลือผู้ป่วย โดยมีได้ขอร้อง	2.19	ปานกลาง	2.35	ปานกลาง
3. ให้การพยาบาลโดยมิได้แสดงความรังเกียจ	2.34	ปานกลาง	2.56	มาก
4. รับฟังและให้คำแนะนำเมื่อผู้ป่วยและญาติ มีปัญหาด้วยความเต็มใจ	2.43	ปานกลาง	2.71	มาก
โดยส่วนรวม	2.33	ปานกลาง	2.49	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความเมตตากรุณา ทุกเรื่องอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความเมตตากรุณา เรื่องให้การพยาบาลโดยมิได้แสดงความรังเกียจ รับฟังและให้คำแนะนำเมื่อผู้ป่วยและญาติมีปัญหาด้วยความเต็มใจอยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 3 แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้านความมีระเบียบวินัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
1. แต่งกายขึ้นฝึกปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบ	2.78	มาก	2.73	มาก
2. ขึ้นปฏิบัติการพยาบาลตรงตามเวลาที่กำหนด	2.76	มาก	2.75	มาก
3. ปฏิบัติการพยาบาลโดยยึดหลักระเบียบของตึก รักษาพยาบาล	2.65	มาก	2.81	มาก
4. เก็บวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ หลัง การปฏิบัติการพยาบาลให้เข้าที่อย่างเรียบร้อย	2.05	ปานกลาง	2.51	มาก
โดยส่วนรวม	2.57	มาก	2.70	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่าผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความมีระเบียบวินัย เรื่องการแต่งกายขึ้นฝึกปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบ ขึ้นปฏิบัติการพยาบาลตรงตามเวลาที่กำหนด ปฏิบัติการพยาบาลโดยยึดหลักระเบียบของตึกรักษาพยาบาล อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องเก็บวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ หลังการปฏิบัติการพยาบาลให้เข้าที่อย่างเรียบร้อย อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับมาก

สำหรับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความมีระเบียบวินัยทุกเรื่อง อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4 แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้านความรับผิดชอบ
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
1. ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย	2.65	มาก	2.82	มาก
2. ปฏิบัติการพยาบาลที่ได้รับมอบหมายอย่าง ต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน	2.45	ปานกลาง	2.59	มาก
3. ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายอย่างใกล้ชิด	2.66	มาก	2.66	มาก
4. มีความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงานต่อผู้ป่วยเมื่อ มีโอกาส	1.88	ปานกลาง	2.00	ปานกลาง
โดยส่วนรวม	2.41	ปานกลาง	2.52	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่า พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความรับผิดชอบ เรื่องปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายอย่างใกล้ชิด อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่านักศึกษาพยาบาล มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความรับผิดชอบ เรื่องปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลาที่

ปฏิบัติงาน ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายอย่างใกล้ชิดอยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องมีความคิดริเริ่ม
ในการปฏิบัติงานต่อผู้ป่วยเมื่อมีโอกาส อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว
อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบอยู่ใน
ระดับมาก

ตาราง 5 แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้านความสุภาพอ่อนโยนตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความสุภาพอ่อนโยน	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
1. ยินดีรับฟังและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเมื่อ ปฏิบัติการพยาบาลบกพร่อง	2.46	ปานกลาง	2.59	มาก
2. พุดคุยกับผู้ป่วย ญาติ และทีมสุขภาพด้วยกิริยา วาจาที่เหมาะสม	2.61	มาก	2.72	มาก
3. สำนวณกิริยาขณะปฏิบัติการพยาบาล	2.53	มาก	2.59	มาก
4. ปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยด้วยท่าทีนุ่มนวล ละมุนละม่อม	2.63	มาก	2.65	มาก
5. เรียกชื่อหรือใช้คำนำหน้าชื่อผู้ป่วยด้วยน้ำเสียง ที่นุ่มนวลเหมาะสม	2.58	มาก	2.65	มาก
โดยส่วนรวม	2.56	มาก	2.65	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่าผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความสุภาพอ่อนโยน เรื่องพุดคุยกับผู้ป่วย ญาติ และทีมสุขภาพด้วยกิริยา วาจาที่เหมาะสม สำนวณกิริยาขณะปฏิบัติการพยาบาล ปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยด้วยท่าทีนุ่มนวล ละมุนละม่อม เรียกชื่อหรือใช้คำนำหน้าชื่อผู้ป่วยด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวล เหมาะสม อยู่ในระดับมาก

ส่วนเรื่องยี่สิบห้าและพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขเมื่อปฏิบัติการพยาบาลบกพร่อง อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วผู้บริหารพยาบาล มีความคิดเห็นว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความสุภาพอ่อนโยนอยู่ในระดับมาก

สำหรับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นว่า พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้านความสุภาพอ่อนโยน ทุกเรื่องอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความสุภาพอ่อนโยนอยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้านความเคารพใน
ความเป็นมนุษย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความเคารพในความเป็นมนุษย์	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
1. บอกผู้ป่วยก่อนทำการพยาบาลทุกครั้ง	2.31	ปานกลาง	2.42	ปานกลาง
2. กั้นม่านก่อนปฏิบัติการพยาบาล	2.25	ปานกลาง	2.53	มาก
3. ปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยทุกคนด้วยความ เสมอภาค ไม่เลือกบุคคล ชนชั้น วรรณะ ศาสนา ลัทธิ และ ความเชื่อที่แตกต่างกัน	2.67	มาก	2.84	มาก
4. ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ ผู้ร่วมงานทุกระดับ	2.43	ปานกลาง	2.56	มาก
5. เก็บความลับของผู้ป่วย	2.43	ปานกลาง	2.60	มาก
โดยส่วนรวม	2.42	ปานกลาง	2.59	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของ
นักศึกษาพยาบาล ด้านความเคารพในความเป็นมนุษย์ เรื่อง ปฏิบัติพยาบาลกับผู้ป่วยทุกคนด้วย
ความเสมอภาค ไม่เลือกบุคคล ชนชั้น วรรณะ ศาสนา ลัทธิ และความเชื่อที่แตกต่างกัน อยู่ใน
ระดับมาก ส่วนเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหาร
พยาบาลมีความคิดเห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเคารพในความเป็น
มนุษย์อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้าน
 ความเคารพในความเป็นมนุษย์ เรื่องก็ผ่านก่อนปฏิบัติการพยาบาล ปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ช่วย
 ทุกคนด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกบุคคล ชนชั้น วรณะ ศาสนา ลัทธิ และความเชื่อถือที่
 แตกต่างกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานทุกระดับ เก็บความลับของ
 ผู้ช่วยอยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องบอกผู้ช่วยก่อนทำการพยาบาลทุกครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง
 และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรม
 จริยธรรมด้านความเคารพในความเป็นมนุษย์อยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้านความอดทน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความอดทน	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
1. เมื่อผู้ป่วยแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ควบคุมอารมณ์ได้	2.30	ปานกลาง	2.41	ปานกลาง
2. ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย	2.25	ปานกลาง	2.38	ปานกลาง
3. เมื่อผู้ป่วยต้องการความช่วยเหลือ ปฏิบัติด้วยความเต็มใจ	2.57	มาก	2.74	มาก
4. เมื่อพบอาการผู้ป่วยเปลี่ยนแปลงไป พยายามให้ความช่วยเหลือ	2.41	ปานกลาง	2.70	มาก
5. เมื่อได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วย ปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ	2.58	มาก	2.74	มาก
โดยส่วนรวม	2.43	ปานกลาง	2.59	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาล มีความคิดเห็นว่า พฤติกรรมจริยธรรม
ของนักศึกษาพยาบาล ด้านความอดทน เรื่องเมื่อผู้ป่วยต้องการความช่วยเหลือปฏิบัติด้วยความ
เต็มใจ เมื่อได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ อยู่ในระดับมาก
ส่วนเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารพยาบาล
มีความคิดเห็นว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความอดทนอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความอดทน เรื่องเมื่อผู้ป่วยต้องการความช่วยเหลือปฏิบัติด้วยความเต็มใจ เมื่อพบอาการ ผู้ป่วยเปลี่ยนแปลงไปพยายามให้ความช่วยเหลือ เมื่อได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วย ปฏิบัติอย่าง เต็มความสามารถ อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา โดยส่วนรวมแล้ว อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมด้าน ความอดทนอยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้านความร่วมมือและ
รู้จักสามัคคี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความร่วมมือและรู้จักสามัคคี	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
1. ให้ความร่วมมือในทีมสุขภาพเป็นอย่างดี	2.59	มาก	2.76	มาก
2. ช่วยทีมสุขภาพปฏิบัติการพยาบาลนอกเหนือ จากที่ได้รับมอบหมาย	1.98	ปานกลาง	2.38	ปานกลาง
3. ให้ความร่วมมือทุกครั้งที่มีการขอร้องให้ ทำงานเพื่อส่วนรวม และสามารถร่วม กิจกรรมกับทีมสุขภาพได้	2.41	ปานกลาง	2.49	ปานกลาง
4. ยอมรับปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของส่วนรวม	2.47	ปานกลาง	2.65	มาก
โดยส่วนรวม	2.36	ปานกลาง	2.57	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของ
นักศึกษาพยาบาล ด้านความร่วมมือและรู้จักสามัคคี เรื่อง ให้ความร่วมมือในทีมสุขภาพเป็น
อย่างดี อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม
แล้ว ผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความร่วมมือ
และรู้จักสามัคคีอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้าน
ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี เรื่องให้ความร่วมมือในทีมสุขภาพเป็นอย่างดี ยอมรับการปฏิบัติงาน
ตามความคิดเห็นของส่วนรวม อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อ
พิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรม
ด้านความร่วมมือและรู้จักสามัคคีอยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้านความเสียสละ
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความเสียสละ	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
1. ปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยต่อเนื่องแม้ว่า จะเกินเวลาปฏิบัติหน้าที่	2.10	ปานกลาง	2.43	ปานกลาง
2. ปฏิบัติการพยาบาลในยามที่ขาดผู้ปฏิบัติหน้าที่ โดยมิได้ขอร้อง	1.76	ปานกลาง	2.05	ปานกลาง
3. ขึ้นปฏิบัติงานก่อนเวลาปฏิบัติงานจริง หรือเลิกหลังเวลา	2.10	ปานกลาง	2.35	ปานกลาง
4. อุทิศเวลาส่วนตนเพื่อช่วยเหลืองาน ส่วนรวม	1.89	ปานกลาง	2.10	ปานกลาง
โดยส่วนรวม	1.96	ปานกลาง	2.24	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของ
นักศึกษาพยาบาล ด้านความเสียสละทุกเรื่อง อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดย
ส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความ
เสียสละอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นว่า พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความเสียสละ ทุกเรื่องอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเสียสละอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 สรุปค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล โดยส่วนรวม
และรายด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภากาชาดไทย

พฤติกรรมจริยธรรม	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
1. ด้านความซื่อสัตย์	2.42	ปานกลาง	2.59	มาก
2. ด้านความเมตตาการุณา	2.33	ปานกลาง	2.49	ปานกลาง
3. ด้านความมีระเบียบวินัย	2.57	มาก	2.70	มาก
4. ด้านความรับผิดชอบ	2.41	ปานกลาง	2.52	มาก
5. ด้านความสุภาพอ่อนโยน	2.56	มาก	2.64	มาก
6. ด้านความเคารพในความเป็นมนุษย์	2.42	ปานกลาง	2.59	มาก
7. ด้านความอดทน	2.43	ปานกลาง	2.59	มาก
8. ด้านความร่วมมือและรู้จักสามัคคี	2.36	ปานกลาง	2.57	มาก
9. ด้านความเสียสละ	1.96	ปานกลาง	2.24	ปานกลาง
โดยส่วนรวม	2.39	ปานกลาง	2.55	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่าผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความมีระเบียบวินัย ความสุภาพอ่อนโยน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความเมตตากรุณา อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว อาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล
ที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทย โดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน
รายละเอียดดังตาราง 11 - 20

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อพฤติกรรม
จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทย โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. รายงานเมื่อทำการพยาบาลผิดคน หรือให้การพยาบาลผิดพลาด	1.83	0.73	2.38	0.67	6.10**
2. ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความถูกต้อง และคำนึงถึงความปลอดภัยของ ผู้ป่วยเป็นสำคัญ	2.41	0.55	2.61	0.51	2.96**
3. บันทึกและรายงานการปฏิบัติการ พยาบาล อย่างเที่ยงตรงและถูกต้อง	2.31	0.53	2.39	0.51	1.13
4. ปฏิบัติการพยาบาลตรงตามกำหนด ระยะเวลา	2.50	0.58	2.59	0.49	1.28
5. ไม่นำสิ่งของจากตึกรักษาพยาบาล ไปใช้ส่วนตัว	2.95	0.23	2.91	0.29	-1.04
โดยส่วนรวม	12.11	2.02	12.95	1.60	3.64**

**P < .01

จากตาราง 11 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาลกับอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความซื่อสัตย์ เรื่องรายงานเมื่อทำการพยาบาลผิดคน หรือให้การพยาบาลผิดพลาด ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความถูกต้องและคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเรื่องบันทึกและรายงานการปฏิบัติการพยาบาลอย่างเที่ยงตรงและถูกต้อง ปฏิบัติการพยาบาลตรงตามกำหนดระยะเวลา ไม่น่าสิ่งของจากตึกรึกษาพยาบาล ไปใช้ส่วนตัว มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติสำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมนั้น ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ

พฤติกรรมจริยธรรมด้านความเมตตาครูของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทย โดยส่วนรวม
และเป็นรายข้อ

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความเมตตาครู	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. กระตือรือร้นในการดูแลผู้ป่วยให้ได้ รับความสุขสบายอย่างใกล้ชิด	2.24	0.54	2.34	0.56	1.42
2. ให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยโดยมิได้ ขอร้อง	2.19	0.61	2.35	0.56	2.06**
3. ให้การพยาบาลโดยมิได้แสดงความ รังเกียจ	2.34	0.54	2.56	0.50	3.31**
4. รับฟังและให้คำแนะนำเมื่อผู้ป่วยและ ญาติมีปัญหาด้วยความเต็มใจ	2.43	.60	2.71	0.48	4.05**
โดยส่วนรวม	9.33	1.93	9.96	1.49	2.89**

**P < .01

จากตาราง 12 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาลกับอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความเมตตาครู เรื่องให้ความช่วยเหลือผู้ป่วย
โดยมิได้ขอร้อง ให้การพยาบาลโดยมิได้แสดงความรังเกียจ รับฟังและให้คำแนะนำเมื่อผู้ป่วยและ

ญาติ มีปัญหาด้วยความเต็มใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเรื่องความกระตือรือร้นในการดูแลผู้ป่วยให้ได้รับความสุขสบายอย่างใกล้ชิด มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมนั้น ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ
พฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทย
โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. แต่งกายขึ้นฝึกปฏิบัติงานถูกต้อง ตามระเบียบ	2.78	0.43	2.73	0.49	-0.85
2. ขึ้นปฏิบัติการพยาบาลตรงตามเวลา ที่กำหนด	2.76	0.44	2.75	0.48	-0.17
3. ปฏิบัติการพยาบาลโดยยึดหลัก ระเบียบของตึกรักษาพยาบาล	2.65	0.52	2.81	0.39	2.74**
4. เก็บวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ ต่าง ๆ หลังการปฏิบัติการพยาบาล ให้เข้าที่อย่างเรียบร้อย	2.05	0.63	2.51	0.60	5.84**
โดยส่วนรวม	10.28	1.48	10.80	1.46	2.74**

** $P < .01$

จากตาราง 13 แสดงว่าผู้บริหารพยาบาลกับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้านความมีระเบียบวินัย เรื่องปฏิบัติการพยาบาลโดยยึดหลักระเบียบของตึกรักษาพยาบาล เก็บวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ หลังการปฏิบัติการพยาบาลให้เข้าที่อย่างเรียบร้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเรื่องแต่งกายขึ้นฝึกปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบ ขึ้นปฏิบัติการพยาบาลตรงตามเวลาที่กำหนด มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมนั้น ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีผลต่อ
พฤติกรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทย โดยส่วนรวม
และเป็นรายข้อ

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{x}$	SD	
1. ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย	2.65	0.48	2.82	0.39	3.15**
2. ปฏิบัติการพยาบาลที่ได้รับมอบหมาย อย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ ปฏิบัติงาน	2.45	0.55	2.59	0.51	2.07**
3. ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายอย่าง ใกล้ชิด	2.66	0.49	2.66	0.48	0.00
4. มีความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงาน ต่อผู้ป่วยเมื่อมีโอกาส	1.88	0.52	2.00	0.47	1.86
โดยส่วนรวม	9.63	1.52	10.07	1.37	2.32**

**p < .01

จากตาราง 14 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาลกับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความรับผิดชอบ เรื่องปฏิบัติงานตามที่ได้รับ
มอบหมายปฏิบัติการพยาบาลที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายอย่างใกล้ชิด มีความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงานต่อผู้ป่วยเมื่อมีโอกาส พบว่า ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมนั้น ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ
พฤติกรรมจริยธรรมด้านความสุภาพอ่อนโยนของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษา
โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความสุภาพอ่อนโยน	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{x}$	SD	
1. ยินดีรับฟังและพร้อมที่จะปรับปรุง แก้ไขเมื่อปฏิบัติการพยาบาลบกพร่อง	2.46	0.55	2.59	0.49	1.90
2. พุดคุยกับญาติ และทีมสุขภาพ ด้วย กิริยาวาจาที่เหมาะสม	2.61	0.53	2.72	0.45	1.76
3. สรรวมกิริยาและปฏิบัติการพยาบาล	2.53	0.54	2.59	0.53	0.91
4. ปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยด้วยท่าที นุ่มนวลละมุนละม่อม	2.63	0.51	2.65	0.54	0.35
5. เรียกชื่อหรือใช้คำนำหน้าชื่อผู้ป่วย ด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวลเหมาะสม	2.58	0.53	2.65	0.50	1.04
โดยส่วนรวม	12.80	1.95	13.20	2.02	1.57

จากตาราง 15 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาลกับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความสุภาพอ่อนโยน เรื่องยินดีรับฟัง
และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเมื่อปฏิบัติการพยาบาลบกพร่อง พุดคุยกับญาติและทีมสุขภาพด้วยกิริยา

วาทะที่เหมาะสม สำนวนกิริยาขณะปฏิบัติการพยาบาล ปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยด้วยท่าที่นุ่มนวล
 ละมุนละม่อม เรียกชื่อหรือใช้คำนำหน้าชื่อผู้ป่วยด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวลเหมาะสมแตกต่างกัน
 อย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวม ผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์
 พยาบาล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ
พฤติกรรมจริยธรรมด้านความเคารพในความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทย
โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความเคารพในความเป็นมนุษย์	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{x}$	SD	
1. บอกผู้ป่วยก่อนทำการพยาบาลทุกครั้ง	2.31	0.62	2.42	0.61	1.42
2. กั้นม่านก่อนปฏิบัติการพยาบาล	2.25	0.65	2.53	0.54	3.53**
3. ปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยทุกคนด้วย ความเสมอภาค ไม่เลือกบุคคล ชนชั้น วรรณะ ศาสนา ลัทธิ และ ความเชื่อที่แตกต่างกัน	2.67	0.50	2.84	0.37	3.15**
4. ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อ เสนอแนะของผู้ร่วมงานทุกระดับ	2.43	0.58	2.56	0.50	1.87
0. เก็บความลับของผู้ป่วย	2.43	0.56	2.60	0.51	2.48**
โดยส่วนรวม	12.08	1.93	12.95	1.54	3.94**

**p < .01

จากตาราง 16 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาลกับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเคารพในความเป็นมนุษย์ เรื่องกั้นม่านก่อนปฏิบัติการพยาบาล ปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยทุกคนด้วยความเสมอภาคไม่เลือกบุคคล ชนชั้น วรณะ ศาสนา ลัทธิ และความเชื่อที่แตกต่างกัน เก็บความลับของผู้ป่วย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเรื่องบอกผู้ป่วยก่อนทำการพยาบาลทุกครั้ง ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานทุกระดับ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมนั้นผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 17 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมด้านความอดทนของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทย โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความอดทน	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{x}$	SD	
1. เมื่อผู้ป่วยแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ควบคุมอารมณ์ได้	2.30	0.59	2.41	0.53	1.50
2. ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย	2.25	0.55	2.38	0.58	1.75
3. เมื่อผู้ป่วยต้องการความช่วยเหลือ ปฏิบัติด้วยความเต็มใจ	2.57	0.51	2.74	0.44	2.77**
4. เมื่อพบอาการผู้ป่วยเปลี่ยนแปลงไป พยายามให้ความช่วยเหลือ	2.41	0.58	2.70	0.46	4.39**
5. เมื่อได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วย ปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ	2.58	0.52	2.74	0.46	2.48**
โดยส่วนรวม	12.15	1.97	12.27	1.69	3.40**

**p < .01

จากตาราง 17 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาลกับอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมด้านความอดทนเรื่องเมื่อผู้ป่วยต้องการความช่วยเหลือ ปฏิบัติด้วยความเต็มใจ เมื่อพบอาการผู้ป่วยเปลี่ยนแปลงไปพยายามให้ความช่วยเหลือ เมื่อได้รับมอบหมายให้

ดูแลผู้ป่วยปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเรื่องเมื่อผู้ป่วยแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวควบคุมอารมณ์ได้ ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมนั้น ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 18 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ
พฤติกรรมจริยธรรมด้านความร่วมมือและรู้จักสามัคคีของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทย
โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความร่วมมือและรู้จักสามัคคี	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{x}$	S	
1. ให้ความร่วมมือในทีมสุขภาพเป็นอย่างดี	2.59	0.52	2.76	0.43	2.87**
2. ช่วยทีมสุขภาพปฏิบัติการพยาบาล นอกเหนือจากที่ได้รับมอบหมาย	1.98	0.65	2.38	0.62	4.87**
3. ให้ความร่วมมือทุกครั้งที่มีการขอร้อง ให้ทำงานเพื่อส่วนรวม และสามารถ ร่วมกิจกรรมกับทีมสุขภาพได้	2.41	0.59	2.49	0.54	1.04
4. ยอมปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของ ส่วนรวม	2.47	0.54	2.65	0.50	2.71**
โดยส่วนรวม	9.45	1.77	10.28	1.64	3.76**

**p < .01

จากตาราง 18 แสดงว่าผู้บริหารพยาบาล กับอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมด้านความร่วมมือและรู้จักสามัคคี เรื่องให้ความร่วมมือในทีมสุขภาพเป็นอย่างดี ช่วยทีมสุขภาพปฏิบัติการพยาบาลนอกเหนือจากที่ได้รับมอบหมาย ยอมปฏิบัติตามความคิดเห็นของส่วนรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเรื่องให้ความร่วมมือทุกครั้งที่มีการขอร้องให้ทำงานเพื่อส่วนรวม และสามารถร่วมกิจกรรมกับทีมสุขภาพ ได้มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมนี้ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 19 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ
พฤติกรรมจริยธรรมด้านความเสียสละของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทย โดยส่วนรวม
และเป็นรายข้อ

พฤติกรรมจริยธรรม ด้านความเสียสละ	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{x}$	SD	
1. ปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยต่อเนื่อง แม้ว่าจะเกินเวลาปฏิบัติหน้าที่	2.10	0.62	2.43	0.62	4.11**
2. ปฏิบัติการพยาบาล ในยามที่ขาด ผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิได้ขอร้อง	1.76	0.64	2.05	0.69	3.40**
3. ขึ้นปฏิบัติงานก่อนเวลาปฏิบัติงาน จริงหรือเลิกหลังเวลา	2.10	0.66	2.35	0.67	2.90**
4. อุทิศเวลาส่วนตนเพื่อช่วยเหลืองาน ส่วนรวม	1.89	0.56	2.10	0.60	3.27**
โดยส่วนรวม	7.85	1.97	8.96	2.13	4.25**

**p< .01

จากตาราง 19 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาลกับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเสียสละ เรื่องปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยต่อเนื่องแม้ว่า
จะเกินเวลาปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติการพยาบาลในยามที่ขาดผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิได้ขอร้อง ขึ้นปฏิบัติงาน

ก่อนเวลาปฏิบัติงานจริงหรือเลิกหลังเวลา และอุทิศเวลาส่วนตนเพื่อช่วยเหลืองานส่วนรวม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวม ผู้บริหาร
พยาบาลและอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 20 สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีต่อ
พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทย โดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน

พฤติกรรมจริยธรรม โดยส่วนรวมและรายด้าน	ผู้บริหารพยาบาล N = 150		อาจารย์พยาบาล N = 100		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{x}$	SD	
1. ด้านความซื่อสัตย์	12.11	2.02	12.95	1.60	3.64**
2. ด้านความเมตตากรุณา	9.33	1.93	9.96	1.49	2.89**
3. ด้านความมีระเบียบวินัย	10.28	1.48	10.80	1.46	2.74**
4. ด้านความรับผิดชอบ	9.63	1.52	10.07	1.37	2.32**
5. ด้านความสุภาพอ่อนโยน	12.80	1.95	13.20	2.02	1.57
6. ด้านความเคารพในความเป็นมนุษย์	12.08	1.93	12.95	1.54	3.94**
7. ด้านความอดทน	12.15	1.97	12.97	1.69	3.40**
8. ด้านความร่วมมือและรู้จักสามัคคี	9.45	1.77	10.28	1.64	3.76**
9. ด้านความเสียสละ	7.85	1.97	8.96	2.13	4.25**
โดยส่วนรวม	95.69	11.75	102.14	11.05	4.36**

**p < .01

จากตาราง 20 แสดงว่า ผู้บริหารพยาบาลกับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
พฤติกรรมจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ
ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี และความเสียสละ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความสุภาพอ่อนโยน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความคิดเห็นโดยส่วนรวมนั้น ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นบทที่กล่าวถึงสาระสำคัญของการวิจัยทั้งหมด พร้อมการอภิปรายและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทย

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาลสภาการศึกษาไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาลที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาลสังกัดสภาการศึกษาไทย จำนวนเป็นกลุ่มผู้บริหารพยาบาล และกลุ่มอาจารย์พยาบาล
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาลสังกัดสภาการศึกษาไทย ที่ปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2535 จำนวนเป็นกลุ่มผู้บริหารพยาบาล จำนวน 150 คน และกลุ่มอาจารย์พยาบาล จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้น 250 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาล สภาการศึกษาไทย ที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ลักษณะของแบบสอบถาม

เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 3 อันดับ จำนวน 40 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9364

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 250 ฉบับ ได้รับคืนมา 250 ฉบับ แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมดเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติต่าง ๆ ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test โดยใช้โปรแกรม Statistical Package for Social Science (SPSS/Pc+)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิจัย พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทย ด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี และความเสียสละ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล สรุปผลได้ดังนี้

1.4 ผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความสุภาพอ่อนโยน อยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี และด้านความเสียสละ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง

1.5 อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน และด้านความร่วมมือและรู้จักสามัคคี อยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านความเมตตากรุณา และด้านความเสียสละ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับมาก

4. 3. ผู้บริหารพยาบาลกับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี และความเสียสละแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ย พบว่าอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมสูงกว่าความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล ส่วนด้านความสุภาพอ่อนโยน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับพฤติกรรมจริยธรรม โดยส่วนรวม ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการวิจัยที่ได้สรุปข้างต้น มีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

1. การศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล พบว่า ผู้บริหารพยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัยและความสุภาพอ่อนโยนนั้น อยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากการฝึกฝนอบรมตามหลักสูตรและแนวปฏิบัติของวิทยาลัยพยาบาลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนว่าด้วยจริยธรรมกับวิชาชีพพระยาภรรยาททางวิชาชีพ และกฎหมายการประกอบโรคศิลปะ และเป็นพฤติกรรมที่ถูกนำมาเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลทางภาคปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล อีกทั้งนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เป็นหญิง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาให้อยู่ในระเบียบแบบแผนของสังคมไทย (สุพร พวงวรารักษ์. 2533 : 107) มีกิริยาจาสุภาพอ่อนโยน ดำเนินชีวิตไปตามแนวจริยธรรมพื้นฐานของสังคมไทย (สิวลี ศิริไล. 2528 : 114) ประกอบกับความมีระเบียบวินัยและความสุภาพอ่อนโยนเป็นพฤติกรรมที่พึงมีในวิชาชีพพยาบาล (สุรภี กาญจนกุล. 2535 : 1) นอกจากนี้แล้ว นักศึกษาพยาบาลใช้วิจารณ์ตนเอง ซึ่งมีอยู่บนพื้นฐานและความถูกต้องดีงามปฏิบัติพฤติกรรมจริยธรรมทั้งด้านความมีระเบียบวินัยและด้านความสุภาพอ่อนโยน จึงเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกได้เด่นชัดและปฏิบัติได้ทุกขณะที่ปฏิบัติการพยาบาล ส่วนพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความเคารพในความเป็นมนุษย์

ความอดทน ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี ความเสียสละ ผู้บริหารพยาบาลมีความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ในระดับปานกลาง ก็เนื่องจากว่าพฤติกรรมจริยธรรมเหล่านี้ นักศึกษาพยาบาลได้รับการปลูกฝังในขณะที่มีการเรียนการสอนมาพร้อมกับพฤติกรรมด้านความสุภาพอ่อนโยน และด้านความมีระเบียบวินัย แต่นักศึกษาพยาบาลไม่สามารถแสดงพฤติกรรมเหล่านี้ ได้เด่นชัดเท่ากับพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัย และความสุภาพอ่อนโยน ประกอบกับการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลมีระยะเวลาจำกัดเพียงสัปดาห์ละ 1 - 2 วัน ในแต่ละสัปดาห์ที่ปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้บริหารพยาบาลไม่อาจติดตามและประเมินพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลได้เด่นชัด จึงทำให้ได้เห็นพฤติกรรมจริยธรรมด้านอื่น ๆ อยู่ในลักษณะปฏิบัติบ้าง ไม่ปฏิบัติบ้าง ด้วยเหตุนี้ คงจะต้องมีการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ (พวงรัตน์ บุญญานรัตน์. 2533 : 10) ให้สืบทอดเจตนารมณ์ของ ฟลอเรนซ์ นิติงเกล ที่ว่า นักศึกษาพยาบาลจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่เห็นแก่เห็นดีเห็นชอบ ไม่เห็นแก่อันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง ต้องทำงานจนเสร็จภารกิจ ในแต่ละเวร แม้จะเลยเวลาในหน้าที่ไปแล้ว หรือต้องขึ้นปฏิบัติงานก่อนเวลาที่กำหนดไว้ในหน้าที่ และให้บริการโดยไม่เลือกบุคคล ชนชั้น วรณะ ศาสนา ลัทธิ และความเชื่อถือที่แตกต่างกัน

2. การศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ตามความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาล พบว่า อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี อยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากอาจารย์พยาบาลเป็นผู้ปลูกฝังและวางรากฐานพฤติกรรมจริยธรรมในขณะที่มีการเรียนการสอนในภาคทฤษฎีและยังนำมาเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลภาคปฏิบัติ เพื่อที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติทางการพยาบาล เพราะว่าพฤติกรรมเหล่านี้เป็นหลักของการปฏิบัติการพยาบาล โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญ และภาวะของความเป็นมนุษย์และสิทธิของบุคคล ดังนั้นการพยาบาลจะต้องคำนึงถึงด้านร่างกาย จิตใจ วิญญาณ และสังคมของผู้ป่วย (สิวลี ศิริไล. 2530 : 150) จึงจะทำให้ผู้ป่วยมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ หายจากเจ็บป่วยได้เป็นอย่างดี ประกอบกับอาจารย์ได้ขึ้นไปนิเทศงานที่นักศึกษาพยาบาลฝึกปฏิบัติงานการพยาบาลอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาทำให้มีโอกาสที่จะเห็นนักศึกษาพยาบาลแสดงพฤติกรรมจริยธรรมในด้านเหล่านี้ในระดับมาก

สำหรับจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา และความเสียสละ พบว่า
 ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับปานกลางนั้น เนื่องมาจากว่าพฤติกรรมจริยธรรม
 ทั้งสองด้านที่นักศึกษาพยาบาลแสดงออกไม่เด่นชัด เหตุจากสังคมและสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป
 ทำให้คนในสังคมแสดงความเห็นแก่ตัว ขาดความเมตตากรุณา และเสียสละ ซึ่งสอดคล้องกับ
 งานวิจัยของ พรทิพย์ บุฑพวง (2527 : 70) ว่าจริยธรรมของพยาบาลในด้านความเสียสละอยู่
 ในระดับต่ำ ถึงแม้ว่าหลักสูตรของวิชาชีพจะปลูกฝังจริยธรรมในด้านนี้แล้วก็ตาม อาจเป็นผล
 มาจากการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ซึ่งมีระยะเวลาจำกัด และไม่ได้ฝึกปฏิบัติงานอย่าง
 ต่อเนื่อง ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีโอกาที่จะแสดงพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา
 และความเสียสละน้อย ทำให้อาจารย์ไม่อาจประเมินพฤติกรรมจริยธรรมสองด้านนี้ได้เด่นชัด
 กอปรกับพัฒนาการทางเทคโนโลยีก้าวหน้ามากขึ้นในปัจจุบัน ทำให้การพยาบาลเปลี่ยนแปลงไป
 ละเลยหลักการที่มุ่งเน้นการเสียสละและความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ (Watson.
 1981 : 245) สิ่งเหล่านี้ควรได้รับการอบรม และปลูกฝังเพิ่มมากขึ้น ตั้งแต่สถาบันครอบครัว
 สถาบันโรงเรียน โดยต้องปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเด็กให้มากกว่านี้ ซึ่งตามหลักการของการพัฒนาการ
 ทางจริยธรรมของ ไคลเบอร์ก (Kohlberg) ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะเกิดขึ้น
 และพัฒนาไปตามขั้นตอน โดยผ่านขบวนการเรียนรู้มากขึ้น อาศัยความสามารถ ความคิดไตร่ตรอง
 และการสังเกต (Bull. 1969 : 6) การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ
 ประสิทธิภาพต้องอาศัยคุณค่าทางจริยศาสตร์ คือความเมตตากรุณา ความเสียสละ เอื้ออาทร
 และเอื้อน้ำใจ ตลอดจนการตระหนักในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้ป่วย และตรงกับข้อเขียนของ
 รัตนา ทองสวัสดิ์ (2531 : 1) ที่กล่าวถึงคุณธรรมของวิชาชีพพยาบาล ต้องเน้นการเสียสละ
 และความเมตตากรุณา เป็นองค์ประกอบ โดยอาจารย์พยาบาลควรจะต้องเป็นแบบอย่างจริยธรรม
 ให้กับนักศึกษาพยาบาล โดยเชื่อว่าผู้ที่อยู่ใกล้ชีวิตเด็กเป็นคนดีมีจริยธรรมสูง เด็กก็จะเลียนแบบ
 และกลายเป็นผู้มีจริยธรรมสูงไปด้วย (Holfman. 1970 : 286)

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล
 ที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล สภาการศึกษาไทย ปรากฏผลดังนี้

3.1 ความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตา กรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี ความเสียสละ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อพฤติกรรมจริยธรรมในแต่ละด้านที่ กล่าวมาข้างต้น ของอาจารย์พยาบาลสูงกว่าของกลุ่มผู้บริหาร ที่เป็นเช่นนั้น เพราะอาจารย์ พยาบาลมุ่งเสริมสร้างจริยธรรมให้ตรงตามปรัชญา วัตถุประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตร บัณฑิต และวิชาชีพการพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิบัติการพยาบาลนั้นจะต้องยึดหลัก จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และมีอาจารย์พยาบาลเป็นต้นแบบที่ดี เพื่อนำไปสู่การมีพัฒนาและ เสริมสร้างให้นักศึกษาพยาบาลมีจริยธรรมในการปฏิบัติต่อผู้ป่วยด้วยความเมตตา กรุณา เอื้ออาทร และจริงใจเป็นประการสำคัญ เพื่อช่วยลดความทุกข์ให้แก่ผู้ป่วย ด้วยการดูแลผู้ป่วยตาม หลักของ Holistic Nursing คือการให้การดูแลคนทั้งคน ซึ่งครอบคลุมทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (สมคิด อัสระวัฒน์, 2535 : 94) ผลการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครอนงค์ ปราโมช (2525 : บทคัดย่อ) ที่ว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมวิชาชีพอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ รัตนวรรณ ชูสถาน (2531 : บทคัดย่อ) ที่ว่านักศึกษาพยาบาลมีระดับการใช้เหตุผลทาง จริยธรรมสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิมา จาปีรัตน์ (2533 : 100) ว่าการที่จะ ผลิตพยาบาลที่ดีมีคุณค่าและเป็นที่พึงประสงค์ของสังคมหรือการที่จะให้นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม จะต้องอาศัยอาจารย์พยาบาล เป็นผู้ควบคุมดูแล ดังนั้น ความสำเร็จ ในการเสริมสร้างพฤติกรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาลนั้น จึงอยู่ในความรับผิดชอบ ของอาจารย์พยาบาลเป็นส่วนใหญ่ บทบาทของอาจารย์พยาบาล นอกจากจะปลูกฝัง เสริมสร้าง จริยธรรมในชั้นเรียนแล้ว ยังต้องขึ้น ไปนิเทศการฝึกปฏิบัติงานการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ตรวจตรา ดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ทำให้ได้เห็นนักศึกษาพยาบาล แสดงพฤติกรรมจริยธรรมในด้านเหล่านี้สูงกว่าผู้บริหารพยาบาลผู้ซึ่ง ไม่ได้นิเทศการปฏิบัติงาน การพยาบาลให้กับนักศึกษาพยาบาลตลอดเวลา จึงทำให้เห็นพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษา พยาบาลอยู่ในลักษณะที่ปฏิบัติบ้าง ไม่ปฏิบัติบ้าง

3.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล ที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล สภาวิชาชีพไทย ด้านความสุภาพอ่อนโยน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นผลมาจากการปฏิบัติการซึ่งต้องใช้พื้นฐานของความสุภาพอ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยาจาสุภาพอ่อนโยน ทั้งทางร่างกายและวาจา รู้จักกาลเทศะ พูดน้อยฟังมาก (สุรกี กาญจนภมร. 2535 : 1) พูดคุยให้คำแนะนำ ต่อผู้ช่วยด้วยน้ำเสียงและท่าทีที่เห็นอกเห็นใจและเข้าใจปัญหาหรือความทุกข์ที่ผู้ช่วยได้รับ เพื่อช่วยบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้ช่วย ซึ่งพฤติกรรมจริยธรรมในด้านความสุภาพอ่อนโยนนี้เป็นลักษณะที่พบในตัวเองของผู้ที่จะเป็นพยาบาลทุกคน ตั้งแต่ผู้บริหารพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลปฏิบัติการ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ลิวลี่ ศิริไล (2527 : 123) ว่าการปฏิบัติการพยาบาลนั้น เราใช้วิทยาศาสตร์ควบคู่ไปกับพฤติกรรมจริยธรรมหลายด้านก็ตาม แต่ว่ามีกิริยาจาสุภาพอ่อนโยน เป็นพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลที่ทั้งผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาล เห็นว่ามีความสำคัญ และควรจะต้องติดตัวอยู่ในผู้ที่ประกอบวิชาชีพอยู่แล้ว เนื่องจากพฤติกรรมจริยธรรมด้านความสุภาพอ่อนโยนเป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นได้เด่นชัด ดังนั้น ผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาล จึงได้เห็นนักศึกษาพยาบาลแสดงพฤติกรรมจริยธรรมด้านนี้ อยู่ในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลสภาวิชาชีพไทย ควรวางแผนร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลให้ดียิ่งขึ้น
2. ควรมีการจัดโครงการอบรมพฤติกรรมจริยธรรม แก่พยาบาลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกและเป็นการกระตุ้นเตือนให้มีการปฏิบัติตามแนวทางของพฤติกรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับวิชาชีพอันจะเป็นแบบอย่างที่ดีงามแก่นักศึกษาพยาบาล
3. ควรจัดเสริมกิจกรรม ภาศปฏิบัติ เพื่อเน้นพฤติกรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์โดยนำคุณลักษณะของพฤติกรรมทั้ง 9 ด้าน มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม

4. ควรมีการเสริมสร้างบรรยากาศ ของสถาบันการศึกษาที่จะพัฒนาพฤติกรรม จริยธรรมทั้ง 9 ด้าน ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น อาทิการจัดนิทรรศการ การจัดกิจกรรมกลุ่ม การเป็นแบบอย่างของอาจารย์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายขอบเขตในการวิจัยให้กว้างขวางขึ้น โดยศึกษา ตัวแปรต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์ เป็นต้น
2. ควรมีการสร้างสภาพการณ์แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมในรูปแบบอื่น ๆ อีก เช่น แบบทดสอบในรูปของการสร้างรูปภาพ ก็จะทำให้ได้แบบทดสอบพฤติกรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้น
3. กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ให้เฉพาะผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล เท่านั้น ควรจะดำเนินการวิจัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างพยาบาลระดับปฏิบัติการ อันอาจจะทำให้ได้ ผลการวิจัยครอบคลุมและกว้างขวางยิ่งขึ้น
4. ควรได้มีการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาล จากวิทยาลัยพยาบาลอื่น ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกัน
5. ควรได้มีการศึกษาพฤติกรรมจริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปี แล้วนำมา เปรียบเทียบกัน เพื่อความแตกต่างทางพฤติกรรมจริยธรรม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ สุวรรณนิกรณ์. การเปรียบเทียบค่านิยมทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับ
การสอนจริยธรรมโดยวิธีการหาค่านิยมให้กระจ่างกับการสอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
มหิดล, 2534. อัดสำเนา.
- กนิษฐา ธนสารศิลป์. การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรพยาบาลของสภากาชาดไทย.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- กිරติ บุญเจือ. ชุดพื้นฐานปรัชญาจริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2528.
- คณาจารย์วิทยาลัยพยาบาล. การบริหารการพยาบาล. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์
ทหารผ่านศึก, 2523.
- แจ่มใส ทองจันทร์. พัฒนาการพยาบาล. พิษณุโลก : รัตนสุวรรณ์, 2527.
- ชม ภูมิภาค. "การปลูกฝังความเมตตา กรุณา," ใน บทความวิทยุกระจายเสียงการศึกษา
เพื่อคุณธรรม. สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2525.
- ชาเลื่อง วุฒิจันทร์. คุณธรรมและจริยธรรม. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา กระทรวง
ศึกษาธิการ, 2534.
- ดวงใจ สิงห์เสนี และเต็มศิริ บุญยสิงห์. "สังคมคาดหวังกับพยาบาลไว้สูงจึงสมควรพัฒนา
จริยธรรมให้สูงขึ้นด้วย," ไทยรัฐ. 13 ; 24 มีนาคม 2529.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษาพฤติกรรมศาสตร์. เล่ม 2.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2524.
- ถวิลหวั่ง ทุตยไพธิ. จรรยาพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : มหามงกุฎ
ราชวิทยาลัย, 2525.
- ธิดิมา จาปีรัตน์. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
ของนักศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533. อัดสำเนา.

ธีระพร อรรถไธ. จริยธรรมกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ปกรณ์ ศรีตอกไข่. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.

ประกาศรี สี่หาไฟ. พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ม.ป.ท., 2527.

ประเวศ วะสี. จริยธรรมกับคุณภาพของการพยาบาลแห่งประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2522.

พันส์ หันนาคินทร์. การสอนค่านิยมและจริยธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนส, 2523.

★ พรทิพย์ บุญพวง. การประเมินจริยธรรมของพยาบาล ซึ่งปฏิบัติงานในสถาบันการศึกษาและแผนกบริการพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527. อัดสำเนา.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). เพื่ออนาคตของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2531.

พระราชวรมนี (ประยุทธ์ ปยุตโต). พุทธธรรม. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2529.

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. การนิเทศและการสอนพยาบาลในคลินิก. กรุงเทพฯ : ไทยเซชม, 2525.

_____. "จริยธรรมในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ : กุศโลบายในการพัฒนาหลักสูตร," จดหมายเหตุพยาบาลศาสตร์. 4 - 14 : 1 ; ตุลาคม 2528.

พิลันท์ ปันญาฟู. การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนของวัดในเขตศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527. อัดสำเนา.

- เพียงใจ สุขโรจน์. อุดมศึกษาปริทัศน์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ภินดา คูสกุล. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาศึกษาหน่วยที่ 1 - 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.
- ★ มยุรี เมธีไตรรัตน์. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับต้นกับนักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพ ในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529. อัดสำเนา.
- ★ รัชนิวรรณ ชูสถาน. เปรียบเทียบระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลที่ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างกัน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ ; มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531. อัดสำเนา.
- รัตนา ทองสวัสดิ์. วิชาชีพการพยาบาล. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไอเคียนสไตร์, 2531.
- รัตนา ศรีเหรียญ. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- ★ เรวดี ชาริรัตน์. ผลของการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและคุณลักษณะเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล : วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย อุดมราชธานี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร จำกัด, 2531.
- ลออ หุตางกูร. "จริยธรรมกับการพยาบาล," 30 ปี ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์ จำกัด, 2526.
- _____. จรรยาสำหรับพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษรสมัย, 2528.
- _____. "คุณธรรมและจรรยาวิชาชีพทางการพยาบาล," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการพยาบาล หน่วยที่ 6 - 10. หน้า 129 - 131. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2529.

ละอองทิพย์ พลาณาภ. สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อม
ต่างกัน. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

วัชร ธุวธรรม. ยุทธวิธีในการพิจารณาการสร้างเสริมค่านิยม. กรุงเทพฯ : ครุสภา,
 2527.

วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์. การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมกับความรับผิดชอบสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดยะลา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

วัลลภ กันทรพิชัย และไทย ทิพย์สุวรรณกุล. "การประเมินจริยธรรมโดยใช้เครื่องมือ
 มาตรฐาน," เอกสารการสอนชุดวิชาจริยศึกษา หน่วยที่ 11 - 15. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : มสธ., 2528.

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. "แนวทางการพัฒนาทางจริยธรรมไทย," รายงาน
การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
 2532.

วิเชียร ทวีลาภ. นิเทศการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม, 2527.

วิฑูรย์ โอสถานนท์. "ความซับซ้อนของการแพทย์สมัยใหม่กับปัญหาจริยธรรม," ใน การแพทย์
กับสังคมไทยในทศวรรษหน้า. หน้า 34 - 36. ม.ป.ท., 2532.

วิทย์ วิศทเวทย์. จริยศาสตร์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์,
 2530.

วิทยาลัยพยาบาล สภาวิชาชีพไทย. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. กรุงเทพฯ : 2521.

_____. วิทยาสารพยาบาล. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2524.

_____. ระเบียบการข้อปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย. คู่มือการเขียนภาคินพนธ์และปริญญานิพนธ์
พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
 2534.

สงข ลักษณ์. "การศึกษาและพัฒนาจริยธรรมไทย," การวัดผลการศึกษา. 2 : 29 - 57;
ธันวาคม 2524.

สงวนวรรณ เพื่อเพ็ชร. จรรยาพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : มหามงกุฎ
ราชวิทยาลัย, 2525.

สนวน ลิโทวลิตร์. การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านเมตตา กรุณา ระดับนักศึกษา
พยาบาลในกรุงเทพฯ. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2528. อัดสำเนา.

สมจิต พนุเจริญกุล. การดูแลตนเอง : ศาสตร์และศิลป์ทางการพยาบาล. กรุงเทพฯ :
วิบูลสิน, 2534.

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. เอกสารปฐมนิเทศพยาบาล. กรุงเทพฯ : แผนกพัฒนา
บุคคล กองการเจ้าหน้าที่สภาวิชาชีพไทย, 2534.

สาโรช บัวศรี. จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา, 2526.

สำเนียง เพชรจอม. การทดลองสอนเรื่องสภาพอ่อนแอของเด็กที่มีระดับพัฒนาการ
ทางสติปัญญาแตกต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

สิวลี ศิริไล. จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล. กรุงเทพฯ : บริษัทการพิมพ์, 2528.

_____. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาประเด็นและแนวโน้มทางการพยาบาล
หน่วยที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530.

_____. จริยธรรมกับการพยาบาลยุคไฮเทค. เอกสารการประชุมวิชาการ ศิริราชพยาบาล
กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม, 2535.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาจริยศึกษา หน่วยที่ 8 - 15.
กรุงเทพฯ : บางกอกบลูค, 2529.

★ สุปร พวงวรพันธ์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเรียนรู้ทางการพยาบาล
กับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533. อัดสำเนา.

- สุภัทรา เอื้อวงศ์. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- สุรรัตน์ พันธุ์ดี. การศึกษาจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ใช้อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- ไสว ขอมงคลอุดม. การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- อนุวัฒน์ ตั้งสมบูรณ์. การสร้างแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- อมรา มลิลลา. จริยธรรมกับคุณค่าของพยาบาล. กรุงเทพฯ : ม.ป.ป., 2529.
- อรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ. "ลักษณะของแพทย์ที่สอดคล้องกับสังคมไทยในทศวรรษหน้า," มติชน. หน้า 10. 11 กันยายน 2532
- ☆ อัครอนงค์ ปราโมช, ม.ล. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- อัมพรพรรณ ตั้งจิตพิทักษ์. "การศึกษาความคิดเห็นของผู้ช่วยต่อการพยาบาลที่ได้รับในแผนกอายุรศาสตร์พยาบาล," ข่าวสารการพยาบาลวิชาชีพพยาบาล. 7 - 9 : 1 ; มกราคม - เมษายน 2528.
- ☆ อาภา ยังประดิษฐ์. การศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมแนวใหม่พฤติกรรมจริยธรรมและศักยภาพพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลตามการรับรู้ของการพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

- อุดม สุภาไตร และสมจิตต์ กาญจนะโกศล. "วิชาชีพการพยาบาลกับคุณภาพชีวิต,"
 ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการพยาบาล หน่วยที่ 1 - 5.
 หน้า 38. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2529.
- อุทัย ทองพูน. จริยศึกษา. โครงการตำราและเอกสารวิชาการ, นครศรีธรรมราช :
 วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช, 2528.
- ไอลาส ไบสูงเนิน. ศึกษาพฤติกรรมทางด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 12. ปริญญาโท กศ.ม. ชลบุรี :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2530. อัดสำเนา.
- Bandura, A. Social Learning Theory. New Jersey : Prentice Hall,
 1977.
- Beauchamp, T.L. and J.E. Childress. Principles of Biomedical Ethics.
 3rd ed. Oxford University Press, 1989.
- Bull, N.J. Moral Education. London : Routledge, 1969.
- Campbell, A.V. Moral Dilemma in Medicine. 3rd ed. Churchill
 Livingstone, 1986.
- Cragg, C.E. "Nursing Ethics : Essential Component of Continuing
 Education," The Journal of Continuing Education in Nursing.
 266 - 269 ; 19 November/December, 1988.
- Erisch, N.C. "Value Analysis : A Method for Teaching Nursing Ethics
 and Prompting the Moral Development of Students," Journal of
Nursing Education. 328 - 332 ; 26 October, 1987.
- Ketefian, S. "Moral Reasoning and Moral Behavior," Nursing
Research. 171 - 176 ; 30 May / June, 1981.
- Kohout, F.J. Statistics for Social Scientists : A Coordinated
Learning System. New York : John Wily and Sons, Inc., 1974.
- ✓ Kohlberg, L. Cited in Normal J. Bull. Moral Education. London :
 Routledge and Degan Paul, 1976.
- _____. "Development Approach to Moral Education," Phi Delta
Kappan. 10 June, 1975.
- _____. "Development of Moral Character and Moral Ideology," in
Review of Child Development Research. Edited by M.L. Hoftman.
 New York : Russell-Soge, Foundation, 1971.

- Lickona, T. Moral Development and Behavior. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1976.
- Patrick, B.E.L. "An Action Research Project on Values Clarification: Its Effectiveness on the Terminal and Instrumental of the Eighth Grader," Dissertation Abstracts International. 978 - A; 44 October, 1984.
- Piaget, J. The Moral Judgement of the child. Illinois : The Free Press, 1960.
- Pigit, R. Bio Ethics. Thammasat University Printing House, 1986.
- Rest, J.R. A Theoretical Analysis of Moral Judgement Development. Unpublished Manuscript, University of Minnesota, 1977.
- Schneider, B.H. An Elaboration of the Relationship Between Parental Behavior and Children's Moral Development. Dissertation Abstracts International, 4152-A : 39 ; July, 1979.
- Swider, Susan M., Beverly J. Mc Elmurry and Roland R. Yarling. Nursing Research. 108 - 112 : 34 ; March / April, 1985.
- Thompson, J.B. Ethics in Nursing. New York : Macmillan Publishing Co., Inc., 1981.
- _____. "Teaching Ethics to Nursing Student," Nursing Out Look. 84 - 88 : 37 ; March / April, 1989.
- World Health. Ethics and Health. Geneva : Who, April, 1989.
- Wright, D. The Psychology of Moral Behavior. Middleres England : Penguin Books Ltd., 1975.

ภาคผนวก

ที่ ทม.1007/0421

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

9 มีนาคม 2535

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางอาภา โลจายะ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
นิสิตผู้นี้ มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล สภากาชาดไทย ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล"

ทั้งนี้ อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลขันธ์

ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์น้อย

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์คือ ขออนุญาตให้อาจารย์พยาบาลตอบแบบสอบถาม และ
ขอเชิญ ผศ.ดร.พิชฎาภรณ์ มุลศิลป์ ผศ.สุศุสวาท อยู่สมบูรณ์ ผศ.จันทร์เพ็ญ สุธยานนท์
และ ผศ.รัชนี อยู่ศิริ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอ
ขอบคุนในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.2584119

ที่ ทม.1007/0421

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

9 มีนาคม 2535

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการกองโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางอามา ไฉฉายะ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
นิสิตผู้นี้ มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล สภาวิชาชีพไทย ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล"

ทั้งนี้ อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์

ประธาน

รศ.ดร.สมสรร วงษ์น้อย

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขออนุญาตให้ผู้บริหารพยาบาลตอบแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอ
ขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่บัณฑิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.2584119

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

16 มีนาคม 2535

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน

ดิฉัน นางอภา โลจายะ นิสิตปริญญาโท เอกบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความประสงค์จะทำการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
"พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล
และอาจารย์พยาบาล" ผลการวิจัยครั้งนี้จะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม
ของนักศึกษาพยาบาลต่อไป

จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คำตอบของท่านจะเป็น
คุณค่าอย่างมากต่อการวิจัย ดิฉันขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ที่มาร่วมด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางอภา โลจายะ)

นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

เรื่อง "พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล สภาการพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
พยาบาล และอาจารย์พยาบาล"

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จะมีข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรม ของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาล สภาการพยาบาล ให้ท่านพิจารณา ในฐานะที่ท่านทำงานใกล้ชิดและเกี่ยวข้องโดย
ตรงกับนักศึกษาพยาบาล ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพื่อเป็นแนวทาง
ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และส่งเสริมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลให้เป็นที่ยอมรับ
ต่อวิชาชีพพยาบาล และท่านได้พบนักศึกษาปฏิบัติอยู่ในลักษณะใด

2. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน โปรดตอบทุกข้อทุกตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ☐
ที่กำหนดให้ ให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

ลักษณะงานที่ท่านปฏิบัติอยู่

☐ ผู้บริหารพยาบาล

☐ อาจารย์พยาบาล

ตอนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัย
พยาบาลสภาการพยาบาลขอให้ท่านประเมินว่า นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สภาการพยาบาล
ได้เคยปฏิบัติตามข้อความดังกล่าวมาน้อยเพียงใด แล้วตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านให้
มากที่สุด ดังตัวอย่าง

ถ้าพบนักศึกษาพยาบาลนั้นปฏิบัติบ่อย ๆ

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องปฏิบัติมาก

ถ้าพบนักศึกษาพยาบาลนั้นปฏิบัติบ้าง ไม่ปฏิบัติบ้าง

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องปฏิบัติปานกลาง

ถ้าพบนักศึกษาพยาบาลนาน ๆ ปฏิบัติครั้ง

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องปฏิบัติน้อย

ลำดับที่	พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย
0	ดูแลเอาใจใส่ผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ	✓		

ดังตัวอย่างนี้ แสดงว่านักศึกษาพยาบาลปฏิบัติบ่อย ๆ ในการดูแลเอาใจใส่ผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ

3. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 40 ข้อ ขอความอนุเคราะห์โปรดตอบทุกข้อ

ขอบคุณ

ลำดับที่	พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย
1	รายงานเมื่อทำการพยาบาลผิดคนหรือให้การพยาบาลผิดพลาด			
2	ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความถูกต้อง และคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสำคัญ			
3	บันทึกและรายงานการปฏิบัติการอย่างเที่ยงตรงและถูกต้อง			
4	ปฏิบัติการพยาบาลตรงตามกำหนดเวลา			
5	ไม่นำสิ่งของจากตึกรักษาพยาบาล ไปใช้ส่วนตัว			
6	กระตือรือร้นในการดูแลผู้ป่วยให้ได้รับความสุขสบายอย่างใกล้ชิด			
7	ให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยโดยมิได้ขอร้อง			
8	ให้การพยาบาล โดยมิได้แสดงความรังเกียจ			
9	รับฟังและให้คำแนะนำเมื่อผู้ป่วยและญาติมีปัญหาด้วยความเต็มใจ			
10	แต่งกายขึ้นฝึกปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบ			
11	ขึ้นปฏิบัติการพยาบาลตรงตามเวลาที่กำหนด			
12	ปฏิบัติการพยาบาลโดยยึดหลักระเบียบของตึกรักษาพยาบาล			
13	เก็บวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ หลังการปฏิบัติการพยาบาลให้เข้าที่อย่างเรียบร้อย			
14	ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย			

ลำดับที่	พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย
15	ปฏิบัติการพยาบาลที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน			
16	ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายอย่างใกล้ชิด			
17	มีความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงานต่อผู้ป่วยเมื่อมีโอกาส			
18	ยินดีรับฟังและพร้อมที่ปรับปรุงแก้ไขเมื่อปฏิบัติการพยาบาลบกพร่อง			
19	พูดคุยกับผู้ป่วย ญาติ และทีมสุขภาพ ด้วยกิริยาวาจาที่เหมาะสม			
20	สำรวจกิริยาขณะปฏิบัติการพยาบาล			
21	ปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยด้วยท่าที่นุ่มนวล สะอาดและนุ่ม			
22	เรียกชื่อหรือใช้คำนำหน้าชื่อผู้ป่วยด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวลเหมาะสม			
23	บอกผู้ป่วยก่อนทำการพยาบาลทุกครั้ง			
24	กั้นม่านก่อนปฏิบัติการพยาบาล			
25	ปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยทุกคนด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกบุคคล ชนชั้น วรรณะ ศาสนา ลัทธิ และความเชื่อที่แตกต่างกัน			
26	ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานทุกระดับ			
27	เก็บความลับของผู้ป่วย			

ลำดับที่	พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปานกลาง	ปฏิบัติ น้อย
28	เมื่อผู้ป่วยแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวควบคุมอารมณ์ได้			
29	ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย			
30	เมื่อผู้ป่วยต้องการความช่วยเหลือ ปฏิบัติให้ด้วยความเต็มใจ			
31	เมื่อพบอาการผู้ป่วยเปลี่ยนแปลงไป พยายามให้ความช่วยเหลือ			
32	เมื่อได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วย ปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ			
33	ให้ความร่วมมือในทีมสุขภาพเป็นอย่างดี			
34	ช่วยทีมสุขภาพปฏิบัติการพยาบาล นอกเหนือจากที่ได้รับมอบหมาย			
35	ให้ความร่วมมือทุกครั้งที่มีการขอร้องให้ทำงานเพื่อส่วนรวมและสามารถร่วมกิจกรรมกับทีมสุขภาพได้			
36	ยอมปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของส่วนรวม			
37	ปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยต่อเนื่อง แม้ว่าจะเกินเวลาปฏิบัติหน้าที่			
38	ปฏิบัติการพยาบาลในยามที่ขาดผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิได้ขอร้อง			
39	ขึ้นปฏิบัติงานก่อนเวลาปฏิบัติงานจริงหรือหลังเวลา			
40	อุทิศเวลาส่วนตนเพื่อช่วยเหลืองานส่วนรวม			

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ
รองศาสตราจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญกรณ์ มุลศิลป์
หัวหน้าภาควิชาการพยาบาลศัลยศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชนี อยู่ศิริ
หัวหน้าภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทร์เพ็ญ สุธยานนท์
อดีตหัวหน้าแผนกวิชาวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุศุสวาท อยู่สมบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาควิชาพื้นฐานวิชาชีพและบริหารการพยาบาล วิทยาลัย
พยาบาลสภากาชาดไทย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางอาภา ชื้อสกุล โลจายะ

เกิดวันที่ 4 เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช 2490

ภูมิลำเนา

188 หมู่ 9 ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง

จังหวัดสมุทรปราการ

สถานที่ทำงาน

วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2522

วิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาลสาธารณสุข)

มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2535

การศึกษามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2513

อาจารย์พยาบาลแผนกการปกครอง

วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

พ.ศ. 2533

อาจารย์พยาบาล ภาควิชาพื้นฐานวิชาชีพและบริหาร

การพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทยตามความเห็นของ
ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล

บทคัดย่อ
ของ
อาภา ไฉจายะ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
กันยายน 2535

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล ที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทย และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล ที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล 9 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี และความเสียสละ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารพยาบาล จำนวน 150 คน และอาจารย์พยาบาล จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล 9 ด้าน ตรวจสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test และ F-test

✓ ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้บริหารพยาบาล มีความเห็นว่า พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้านความมีระเบียบวินัยและด้านความสุภาพอ่อนโยน อยู่ในระดับมาก แต่ด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี ความเสียสละ อยู่ในระดับปานกลาง และเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับอาจารย์พยาบาล มีความเห็นว่า พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก แต่ด้านความเมตตากรุณา และด้านความเสียสละ อยู่ในระดับปานกลาง และเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี และความเสียสละพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับพฤติกรรมจริยธรรมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

NURSING ADMINISTRATORS AND INSTRUCTORS' OPINIONS ABOUT THE MORAL
BEHAVIOR OF STUDENTS THE THAI RED CROSS SOCIETY

AN ABSTRACT

BY

APHA LOJAYA

Presented in Partial Fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

September 1992

The purposes of this research were to study and to compare the opinions of the nursing administrators and nursing instructors toward 9 aspects of moral behavior of the nursing students at the Thai Red Cross Society. The nine aspects are faithfulness, kindness, disciplinary, responsibility, tender and gentleness, human respectation, endurance, cooperation and unity, and sacrifice.

The research samples consisted of 150 nursing administrators and 100 nursing instructors of The Thai Red Cross Society. Questionnaires were used as instruments to collect opinions about nine aspects of moral behavior of the nursing students. Mean, standard deviation, t-test, and F-test were statistical procedure used in analysing gathered data.

Research findings were as followed.

1. Opinions of nursing administrators toward moral behavior of the nursing students about disciplinary, tender and gentleness aspect were in high level. But opinions toward faithfulness, kindness, responsibility, human respectation, endurance, cooperation and unity, sacrifice aspect and others were in middle level.

Opinions of nursing instructors toward moral behavior of the nursing students about faithfulness, disciplinary, responsibility, tender and gentleness, human respectation endurance, cooperation and unity aspect and others were in high level. But opinions toward tender and gentleness and sacrifice aspect were in middle level.

2. The comparision of opinions of nursing administrators and nursing instructors toward moral behavior of the nursing students

about faithfulness, tender and gentleness, disciplinary, responsibility, human respectation, endurance, cooperation and unity, and sacrifice aspect were no significantly different. But there were significantly different at the .01 level for the opinions toward behavior in general.